

Vetőmag

A
Vetőmag
Terméktanács
folyóirata

XIII. évfolyam, 2006/4

Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Elnök: Ruthner Szabolcs
Felelős szerkesztő: Hajtun György

„Emlékszel, Béla...?”

Maholnap 50. könyvem jelenik meg, de most, hogy Burián Bélára emlékezem, a még meg nem jelent önéletrajzi írásom második kötetét veszem elő, az Atlantszi hajóst, amelynek rádiós élményeit, emlékeit ve-le beszéltem meg 1985-86-ban, a Jókai utca közeli presszójában.

◆ *Béla, te tovább voltál rádiós nálam, nekem már lassan kihullanak a nevek az emlékezetemből, és az író csak pontosan idézheti fel a múltat.*

– Kérdezz Tibi...

◆ *Alászálltunk a múlt elmerült vizébe. Ha valakinek a neve szóba került, Béla pontosította. Mindenre emlékezett.*

– Milyen jó, hogy engem kerestél Tibi, legalább felelevenítjük az emlékeinket. Jómagam 1950-ben lettem rádiós, az első félévben a Falurádiónál dolgoztam, később műsorokat szerkesztettem a kor igényének megfelelően. Sajnos, így kezdődnek a visszaemlékezések, előre tolakszik az én, most azonban csak azért, hogy közben megrajzoljam Burián Béla alakját. Mikor bekerültem a Magyar Rádió aktuális osztályhoz tartozó Falurádióba, a nagyszerű Varga Domokos (mindenki Dombija) volt a rovatvezető, helyettese Surányi Péter, ezen belül volt önálló szerkesztő Béla, ott riporterkedett később Gyalog Rozi, Fogner Erzs, Szél Juli, Pelsőczy Júlia, és elsőnek kellett volna említenem Molnár Aurélt, ő a szakma professzora volt, akiért kapkodtak az osztályon belül.

Ez a legrosszabb korszaka volt a Rákosi rendszernek. Abban az időben jött szokásba, felső ösztönzésre persze, hogy senki nem mehet haza a hivatalos munkaidő végén, hanem önként bent marad még, ezzel is bizonyítva, hogy milyen jó harcos a szocializmusnak. Ez ránk, riporterekre nyilván nem vonatkozott, nem vonatkozhatott, hiszen mi kötetlen munkaidőben dolgoztunk, s mégis, mint minden bolondság, megmagyarázhatatlanul gyorsan terjedt. Ámbár a vidékre járóknak megadatott a kegyes család, vagy a lógás lehetősége. A vidéki utat nem lehetett ellenőrizni, mikor mentünk s jöttünk haza, különben is a napidíj csak akkor járt... de nem részletezem.

Ez az újfajta hivatalban maradás, (vagyis régi nevén túlórázás), szerte az országban lázas semmittevéssel párosult. Az okosok nappal intézték dolgaikat és este dolgoztak, vagy úgy tettek, mintha dolgoznának. Én ekkor kerültem átmenetileg egy szobába Burján Bélával. Csak később tudtam meg, hogy hivatalosan Burian a neve, de csak azért, mert valamikor, valaki rosszul írta. Béla kellemes, megnyerő modorú, halk, csöndes, művelt férfi volt, és én szerettem volna olyan lenni, mint ő. Tőle jó modort, stílust tanulhattam.

Béla naponta telefonált feleségének, ebben a hangnemben:

– Kedvesem, délután megvárlak a hivatalodnál. Jó? Akarsz moziba menni? Vagy sétáljunk inkább? Majd együtt vásárolunk. Szervusz édesem, szervusz, csókollak.

Mintaházasságban élt feleségével. Irigyeltem Bélát. Megismerkedésünk második-harmadik hetében már a nyári nyaralásunkat szervezte.

– Ábrahámhegyen nyaralunk – mondta átszellemülten. – Csakis ott érdemes nyaralni. Hogy ott milyen borokat lehet inni! Egy ismerős család visszatérő vendégei vagyunk. És a Balatonról ne is beszéljünk...

Minden évben Ábrahámhegyre utaztak. De nem ezért irigyeltem, hanem mert a nyaralás életük része lehetett. Bélának szép hangja volt, modora megnyerő, és bár sose mondtam a szemébe, de példaképem lett. Öt évvel volt idősebb nálam. És szakember, aki értett ahhoz, amit csinált. Volt néhány emlékezetes műsora. A reggelt Péter gazda és János bácsi párbeszéde kezdte. Péter gazda volt az okos, bölcs, előrelátó, János bácsi az oktondi, tanítani való! A vasárnap délutáni adások nagy attrakciója volt: János bácsi és Mari néni. Jánost Balázs János, a néni Völcsy Rózsi alakította, kicsit göregáboros hangvétellel, nagy közönségsikerrel. Kellemes, vidám műsorukat uralta a propaganda. Nevelték egymást a hallgatók örömeire. De a vasárnap, össznépi műsor, a Kincses Kalendárium vitte el a pálmát. Akkor vezették be a falvakba a vezetékes rádiót, és terjedt el vele az olcsó néprádió, két adóra hangolva. A „Kincses”-be bekerülni elismerést jelentett. Molnár Aurélt ott aztán jeleskedett. Aurél olyan volt, mint a neve: kellemes úr volt, szépen beszélő, finoman szóló, jól kérdező. Ha kellett humorizált, szabadon kérdezett, papír nélkül beszélt, ami abban a görcsberándult világban jó teljesítmény volt. A népszerűlést is élvezettel csinálta. Kisujjában volt a rádiózás.

Amikor 1985-ben az Atlantszi hajós ürügyén találkoztunk, megkérdeztem.

◆ *Még mindig Ábrahámhegy a világ közepe?*

– Se Ábrahám, se régi feleség. De ne erről kérdezz.

◆ *Akkor mesélj valami titkot a rádiós életedből, tudod, a titkokra kíváncsi az utókor.*

– Emlékszel Sztálin halálára?

– A rádióban hallottam.

– Akkor arra is emlékszel, hogy az emberek sírtak a pagodában, a folyosókon. Nem lehetett tudni, ki sír szívből és ki hullat krokodilkönnyet. Vörösre dörzsölt szemekkel támolyogtak a nők. A rádió gyászzenét sugárzott. Mély, súlyos levertség telepedett az országra.

– Hallgasd meg az én történetemet, harminckett év után. Akkor a Mozsár utca 6-ban laktam. Hajnali fél négykor telefonált Kozák Tibor, a hírhedt személyzetis, hogy percek múlva a ház elé áll egy személyautó. Ahogy tudok, jöjjen le!

– Miért? – kérdeztem.

– Nagy baj történt! – válaszolta.

– Mégis milyen nagy baj?

– Meghalt Sztálin elvtárs!

Akkor már a Falurádió vezetője voltam, de mint ilyen, bizonyos napokon soros szerkesztői posztot is betöltöttem. Aznap nem én voltam soros. De ennek ellenére öltöztem, és lementem az utcára, ahol csakugyan a ház előtt várt rám az autó. Kozák mellett mások is ültek a kocsiban.

– Megváltozott a napi műsor – mondta Kozák és érezte, hogy milyen nagy súlyt raknak a vállamra! A megváltozott napi műsorrend szerint a rádió komor gyászmu-szikát közvetített. Ebbe időközönként beolvasták a TASSZ – akkor még így írták a Szovjet Távirati Iroda nevét – közleményét. Béla megtörlö homlokát.

– Minden remekül ment, mármint a rádióműsor, kivéve a déli adást, amikor a Szabad Nép vezércikkét – melyet, ha jól emlékszem, Révai József írt – olvastuk be. Abban az időben minden előre felvett magnószalagról forgott. A nekrológ is. Soha nem felejttem el, a VII-es stúdióból ment az adás. Ott voltam én is, mint az adásért felelős szerkesztő.

Amikor elindítottuk a nekrológ szövegét, ez hallatszott:

– Meg-halt-Sztá-lin... – mindezt mély, dörmögő hangon, mert kimaradt a feszültség, majd a következő pillanatban sötétbe borult a stúdió, leállt a magnó és kialudt a villany. Fantasztikus félelem fogott el bennünket. Én már börtönben éreztem magam. Ezt a pechet. Mindjárt itt lesz az ÁVH.

A következő pillanatban beváltak félelmeim. A stúdió feltépett ajtaján belépett egy ávos százados.

– Ki a felelős a műsorért?

– Én – feleltem begazolva.

– Ipper Pál vagyok, az ÁVH századosa. Ki kell az ügyet vizsgálnom.

De mielőtt tovább mondta volna dörge-delmét, kigyulladt a villany, a magnót újra indítottuk, elnézést kértünk a technikai hibáért, s aznap már nem történt semmi baj. Hogy mi történt, hamar kiderült. Két héttel ezelőtt megrendelést kaptak a karbantartók, hogy a VII-es stúdióban nem ég az egyik villanylámpa. Nos, ennek most jött el a javítási ideje. Senki nem mondta a szerelőnek, hogy ne ezen a szent napon bíbelődjön a javítással. Kikapcsolta a villanyt, vagy véletlenül rövidzárlatot csinált?

Mindegy. Az ÁVH elvitte, de meg sem pofozták. Megúsztá!

De vissza Burián Béla történetéhez.

– Mint a Falurádió vezetője – emlékezik vissza – véletlenül kerültem a gyázműsor felelősi posztjára. Az volt a nagy kérdés: milyen műsort adjon a Rádió a temetés ideje alatt? Ma már ez nevetségesnek tűnik, de akkor órákig törtük a fejünket. Végül az én javaslatomat fogadták el: a temetés idején gyászzenét adunk, amikor temetik egy perc szöveg következik, utána ismét gyászzene, majd újra szöveg arról, hogy Sztálint eltemették.

Hajdú Pál osztályvezető azt kérdezte:

– De mi legyen ennek az egy perces szövegnek a tartalma? Béla, ez a te dolgod, írasd meg valakivel.

– Aurél, segíts – kértem Molnár Aurélt, a legkitűnőbb rádióst –, a te szép szövegre van szükségünk. Aurél segített. Egy mondatára ma is emlékszem: Az egész emberiség vállal nyugszik az a koporsó, amelyben az ő drága teste pihen! Már csak színészt kellett keresni a szöveg felolvasására. Gábor Miklósról esett a választás.

– Telefonáltam. A Mama vette fel, s röviden közölte: a fia elérhetetlen, a Margitszigeten pihen, valahol.

Megkerestük.

Így tiltakozott.

– De kérem, én ide pihenni jöttem!

Rábeszeltük.

Végül igent mondott.

Igyekszünk elfelejteni a múltat, és a suttogást, mert 1985-ben nem illett ilyen dolgokra emlékezni, főleg nem úgy, hogy kételkedjünk a múltban.

– Hova utaztok, Tibi? – kérdezte Béla.

– Mi nagy utazók lettünk... – és meséltem, hogy '80-ban Angliában voltunk, '82-ben a kaukázusi köztársaságokban, '84-ben spanyolországi körutazáson vettünk részt. És ti?

Béla alig várta, hogy ő meséljen egy másik világról.

– Tibi, mi a Bahamára járunk már évek óta!

– Milliomosok lettetek?

– Mi nem, de egy kedves kivándorolt barátunk igen. Ott él már húsz éve, és minden évben vendégül lát egy hónapra. Mi fizetjük oda-vissza a repülőt, különben a vendégei vagyunk!

– Irigyellek!

Két év múlva megajándékoztam Bélát egy új könyvvel.

– Merre jártatok?

– Tavaly Ausztriában üdültünk, az idén Portugáliába megyünk...

– Jó nektek...

– Megint a Bahamák várnak?

– Nem akarjuk megsérteni a barátunkat. Meg aztán, az valami fantasztikus! Igen, újra repülünk a Bahamára. Pedig tudom, tudjuk, hogy oly szép a világ. De nekem nagyon jó az ottani levegő. Tudod, a torkom...

Tudtam, tudtuk...

Utoljára tavasszal telefonált a feleségem, mikor mint régi falurádióst engem kérdezett a Kopogtató kedves műsorvezetője.

– Gratulálok, adom Bélát. – És hozzátette: – Már csak suttogni tud...

– Tibi, szép volt, jó volt...

Aztán őt idézte a Kopogtató. Autóban hallgattam. S azóta toltam a napokat, hogy azt mondjam:

– Szép volt, Béla!

Hogy mi volt szép? Hát az élet, a 84 kemény esztendő, jó feleség mellett. Még hány út vitt a Bahamára? De most nagyon messze röpködél. Nem ér el a hang, nem ér utol a szó. Hiába mondom? Isten veled, Béla.

Takács Tibor

Elment Burián Béla is

Életének 84. évében elhunyt Burián Béla újságíró, a MÚOSZ Örökös Tagok Testületének tagja, aki a Falurádió vezetőjeként lett ismert. Az alábbiakban az „Írások a nehéz időkből” című kötetben megjelent önéletrajzát közöljük.

A 77 éves kort túllépve végrendeletet kéne írnom. Helyette, számtalan önéletrajzi valómásom után most, – a MÚOSZ felkérésére – újabb hasonlóba fogtam. De ez már csupán rövid múltbéli visszakalandozás. A Rába menti hullámtér volt gyermekkorom kedvenc terepe. Gátór nagyapámmal boldogan jártam a téli erdőt, ismertem a folyó és a földek állatvilágát. Minden szabad időmet az uradalmi kanással töltöttem 200 mangalica társaságában. Gondtalan életem nem sokáig tartott. Budapestre költözve szüleim reménye a gyors és jó állásra – nehezen vált valóra.

Olyannyira, hogy kezdetben én voltam a családfenntartó, mert hatéves fejjel – egy sikeres meghallgatás után – gyerekszínész lettem a Nemzeti Színházban. Sokat foglalkoztattak, s jól is fizettek. Közben a tanulással sem maradtam le. Talán ezért is ivódott belém oly mélyen a falusi élet. Természetesen mezőgazda lettem. 1942. július 2-án már munkába álltam a Földművelésügyi Minisztérium Szakoktatási Főosztályán.

A frontot megjárva megúsztam egy sebesüléssel – folytattam minisztériumi munkámat. Azonban az íróasztal melletti tisztviselőség cseppet sem volt ínyemre. Viszont kitaláltam egy szakszerű, de szórakoztatva tanító Falurádiót. Ötletemet elfogadván meg is bíztak a szerkesztésével, így lettem álláshalmozó: a minisztériumban akkor már osztályvezető, a rádiónál szerkesztő, a mikrofon előtt pedig hétköznapi hajnalonként a haladó Péter gazda, a maradi János bácsi mellett. 1950-ben státusbeli rádiós lettem, parancsszóra. Igyekeztem jól szolgálni a heti 185 percre bővült falurádió vezetőjeként is. Sajnos nem sokáig. Mint a Munkástanács által megválasztott Szabad Kossuth Rádió szerkesztőbizottsági tagját, árulónak bélyegezve kirúgtak a rádiótól. Így aztán külsősként írogattam egy-egy lapnak, ahol elfogadtak „áruló”-ként is, majd a MÚOSZ rehabilitációja után, a mezőgazdaság műszaki fejlesztését segítő szaklap, a Mezőgazdasági Technika szerkesztője lettem. Innen mentem nyugdíjba 1980-ban.

Pihenés helyett elvállaltam a Vetőmag havilap főszerkesztői, a Kerti Kalendárium főszerkesztő-helyettesi posztját, s hetenként adtam gyakorlati mezőgazdasági tanácsokat a Duna Televízió Gazdakör műsorában 1996-ig. Azóta gégerák-műtéttem miatt valódi nyugdíjasként élek. 52 évi folyamatos munkám során sok kitüntetést kaptam. Bevallom, egyikre se gondolok, csupán az Újhelyi Imre díjra, ki híres állattenyésztő és állatorvos volt. Úgy látszik, önkéntelenül is elismerték a kitüntetéssel, hogy disznópásztornak jó voltam.

Burián Béla (1922–2006)

Hosszas betegség után – amit hősiessé viselt – életének 84. évében elhunyt Burián Béla újságíró, szerkesztő, aki 10 éven át, 2006 nyaráig szerkesztette a Vetőmag című lapot.

Burián Béla Győrben született 1922. június 28-án, s 2006. szeptember elsején hunyt el. Béla bácsi – a szakmában mindenki így hívta – a Falurádió alapítója, ez által vált ismert személyiséggé. Életútja rendkívül gazdag, hiszen 52 éven át volt aktív tagja a magyar újságíró társadalomnak. Nehéz volna felsorolni az életút állomásait, különösen egy ilyen rövid megemlékezésben. Munkájáért számos kitüntetést kapott.

A Magyar Újságírók Országos Szövetsége Örökös Tagok testületének volt a tagja, s Aranytollas újságíró. 1956-ban megszervezte a Magyar Rádió Munkástanácsát és a Szabad Kossuth Rádiókat az egyik alapítója volt. A Magyar Rádiónál szintén megkapta az örökös tag címet. A napokban már a betegágyánál adták át a Magyar Rádió Életmű díját. Temegetése szeptember 25-én a Farkasréti temetőben megtörtént. A Magyar Rádió saját halottjának tekintti.

Kiváló kolléga, tanítómester, emberi nagyság távozott.

Emlékét örökre megőrizzük!

Mit vessünk a földbe?

A nélkül, hogy túlzottan bölcsnek mutatkoznánk, kijelenthetjük, hogy az utóbbi években nem a megszo-
kott időjárassal kell a mezőgazda-
ságban dolgozóknak számolniuk.
A szélsőséges időjárásra igen
nehéz felkészülni, de gazdálkodni,
a gazdaságot mégis csak működ-
tetni kell, s ahol lehet, ott be kell
biztosítani a jó minőséget, a meg-
felelő hozamot. Szeptember elején
már gondolni kell a jövőre is, hi-
szen ekkorra
az ideai aratás többé-kevésbé
befejeződik. Mit vessünk a földbe,
hogy bőségesen arassunk?
A kérdésre Ruthner Szabolccsal,
a Vetőmag Szövetséggel
és Termék Tanács ügyvezető
igazgatójával kerestük a választ.

Ma már egyáltalán nem mindegy – éppen a hatékony gazdálkodás és az olcsóbb termelési megoldások érdekében – hogy milyen vetőmagot helyezünk a földbe. Nyár elején valamennyi nagy kalászos nemesítő ház több helyen is megtartotta a fajta bemutatóját, így a gazdák már megismerheték az ideai fajtaválasztékot, kezdte mondandóját az ügyvezető igazgató. A bemutatók során, ki-ki a saját szemével is meggyőződhetett arról, hogy az adott tájegységen, az ő körülményeikre melyek azok a fajták, amelyek a legmagasabb termést, a legjobb minőséget biztosítják. Nyilván, már ekkor kialakult az elképzelésük, hogy őszi milyen vetőmagot vásároljanak. A gazdák tehát kellő információ birtokában hozhatják meg döntéseiket.

Gyakran túl nagy a vetőmag választék, így nehéz a jó döntést meghozni. Ha az elmúlt évek tapasztalatait elemezzük, azt

látjuk, hogy a terület 90 százalékán 20 fajtát termesztnek, miközben a nemzeti fajta listán lévő választék meghaladja a százat is (az uniós fajta listán több ezerből válogathatnak a gazdák). Ami az árat illeti, túl nagy különbség nincs a fajták árai között. *Ruthner Szabolcs* szerint a külföldi cégek esetenként magasabb áron kínálják a termékeiket, míg a hazai fajták gyakorlatilag egy áron mozognak. Az irányártól természetesen mindkét irányban eltérhetnek az eladók, de az a tapasztalat, hogy az irányár alatt értékesül a vetőmag. Erre a szezonra a javasolt irányár 59.800 forint tonnánként (az áfát nem tartalmazza az ár), s fémzárolt, csávázott, II. fokú vetőmagra vonatkozik az eladó telephelyén, mégpedig az összes őszi kalászos fajra vonatkozóan. Az idén a tavalyinál legalább 15 százalékkal magasabb a vetőmag ár.

Nagy probléma, hogy a korábbi években megszokott 50 százalékos körüli vetőmag felújítás 2004 óta folyamatosan csökken, s tavaly már 30 százalék alá esett. A fémzárolt vetőmag használat mértéke sajnos jóval elmarad a számunkra versenytársat jelentő uniós gabonatermelő országoktól, (van, ahol 90 százalékos a fémzárolt vetőmag használat, lásd Nagy-Britannia, de a többi fejlett mezőgazdasággal rendelkező országokban is jóval magasabb az arány a mi 25 százalékunknál). Idehaza az elfogadható állapot 45–50 százalék lenne, ekkor minden második gazda évente megújítja a vetőmagját. Most azonban a vetett területek 75 százalékáról nem tudjuk, hogy milyen vetőmagot használnak. Ez azért aggasztó, mert a hazai versenyképesség továbbra sem nő. Az ideális állapot természetesen az lenne, ha 100 százalékban fémzárolt vetőmagot használnának a gazdálkodók, ekkor a termelés biztonsága, a minőség romlása nélkül megvalósítható. Persze, a spórolás okán sokan maguk tisztítják, csávázzák a magot, ám ezt nem tudják olyan minőségben „előadni”, mint a profi vetőmag üzemek. S azt is hozzátehetjük, hogy korántsem biztos, hogy

olcsóbban megússzuk a házi vetőmagkészítést, mivel az ezzel járó költségek korántsem alacsonyak.

A vetőmagforgalom visszaesésének köszönhetően számos szaporító gazdaság hagy fel a tevékenységgel, vagy jelentős mértékben csökkenti az előállítását. A kalászos vetőmag előállítás területe a második világháborút követő évek szintjére esett vissza. Az idén őszi búzából mindösszesen 32.278 hektárra történt bejelentés. Összehasonlítva a területet, 2001-ben ez 65.000 hektár volt, de még tavaly is elérte a 43.000 hektárt. Vetőmaghiánytól várhatóan nem kell tartani, ha az igények a tavalyihoz hasonlóak lesznek, valamint az összes nyers termés fémzárolásra kerül. Azonban arra fel kell hívni a figyelmet, hogy a szaporítók a kockázatukat csökkentve többnyire csak megrendelésre csáváznak és fémzárolnak, ezért a raktárkészletek híján érdemes a vételi szándékot időben jelezni. Ha az igények közvetlenül a vetés előtt jelentkeznek, akkor akár komoly vetőmaghiány is léphet fel, mondta az ügyvezető igazgató.

A korábbi évek gyakorlatától eltérően az idén arra kell számítani, hogy egyes fajták vetőmagja csak korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre. A hiány nemcsak az új, bevezetés stádiumában lévő fajtáknál várható, hanem a nagy területen termesztett fajtáknál is jelentkezhet, főként a késelemes rendeleknél. A korai fajták terméseredményben és minőségben is jobbak voltak az idén, ezért irántuk fokozottabb érdeklődés várható. Az idei év csapadékos időjárása különösen kedvezett a fuzárium fajok fertőzésének. A külsőre egészséges szemek is lehetnek fertőzöttek, és csak alapos laboratóriumi vizsgálatok után állapítható meg a kórokozó jelenléte. Ezért fontos felhívni a figyelmet, hogy az árugabona visszavetése az idei évben különösen kockázatos lehet. A fémzárolt, csávázott vetőmag garantáltan egészséges és használatával megelőzhető a következő évi fertőzés, betartva az egyéb agronómiai eljárásokat is (elővetemény, talajművelés, vegyszeres növényvédelem).

Összegezve tehát, az elmúlt évekhez viszonyítva kisebb mennyiségű nyers vetőmag áll rendelkezésre, amely talán elég lesz az igények kielégítéséhez, azonban lokálisan előfordulhat vetőmaghiány. Amennyiben a vásárlók csak a vetést megelőzően keresik meg a forgalmazókat, vagy a vetőmag igény megnövekedik, esetleg ellátási nehézségek is felléphetnek, mondta végezetül *Ruthner Szabolcs*.

H. Gy.

Őszi búza vetőmag-szaporítások adatai (OMMI adatai alapján)

Év	Szaporító terület	Termésátlag ha	Fémzárolt vetőmag kg/ha	*Fémzárolt vetőmag tonna aránya %
2000	54.058	4.861	186.799	73,1
2001	65.352	5.180	168.526	51,5
2002	54.488	4.515	161.544	49,3
2003	52.205	3.566	139.615	77,0
2004	50.409	6.057	157.524	52,9
2005	43.477	5.238	86.099	38,9
2006	32.278			

* Fémzárolt tömeg aránya a megtermelt nyersáruhoz viszonyítva. Ez a kínálat nem azonos a ténylegesen elvetett vetőmag tömegével.

Új civil (szervezet) a pályán!

A Magyar Kukorica Klub létrehozásának ötlete még 2004-ben született. Méltó helyen, a Szekszárdi Növénytermesztő Kft. (azóta már hagyományos) Kukorica Kiállításához kapcsolódó rendezvényen indult el egy alig kimondott gondolat, hogy aztán egyre többeket megfertőzve kibontakozzon, s megszülessen a Magyar Kukorica Klub Egyesület. (A történet részletesebben a [www. magyarkukoricaklub.hu](http://www.magyarkukoricaklub.hu) internetes oldalon olvasható!)

Számos megfontolás, de elsősorban a valódi függetlenség biztosításának szándéka vezetett oda, hogy a megalakuló egyesület Alapszabálya előírja: szavazati joggal rendelkező tag csak magán személy lehessen. A támogató tagok sorába civil szervezetek, gazdasági vállalkozások, általában: jogi személyek is beléphetnek. Ők a közgyűlésen gyakorolható szavazati jogtól eltekintve szintén minden joggal rendelkeznek. Az ifjú tagok, 28 év alatti oktatásban részesülők, doktori kurzusok hallgatói, fiatal gazdálkodók és értük felelősséget vállaló oktatóik vezetőik tagdíjmentességben részesülnek. A tagdíj-mentesség nem jelent ingyenességet, mert nekik a honlap tartalmat bővítő munkákkal kell hozzájárulniuk a klub tevékenységéhez.

Az alakuló ülésen és azt megelőzően is – természetesen – a kukoricáról, Magyarországon a legnagyobb szántóterületet lefedő művelési növényről volt szó. Az alapítók már akkor is úgy gondolták, hogy a teljes vertikum áttekintése mellett foglalkozni kell a társadalmi életre, kultúrára, művészetekre gyakorolt hatásokkal is. A kukorica és a hozzá kapcsolódó tevékenységek befolyást gyakorolnak a vidéki lakosság életére, a környezetre, s a természetre is. A Klub tevékenységi körébe ezeknek a témáknak is bele kell tartozni.

Az Egyesületet, jóllehet neve arra utal, hogy igazi magyar ötlet indult el a megvalósulás útján, nemzetközi jelleggel alapították. Az alapítók felismerték, hogy Európa „legmagyarabb” szántóföldi növénykultúrája csak akkor őrzi meg versenyképességét, ha a világ-színvonalat biztosító minden információ eljut az ágazatba, s ha kellően ismeri a világ mindazt, ami Magyarországon a kukoricával történik.

Az Alapszabályban az alábbi főbb célkitűzéseket fogalmazták meg:

„Az Egyesület célja:

- a hazai kukoricatermesztés versenyképességének fokozása,
- a termelési kultúra javítása,
- a vidéki lakosság jobb tájékoztatása,
- a kukorica vertikum szereplőinek ismereti, tapasztalati és kapcsolati tőkéjének felhasználásával.”

Akkor úgy gondolták, hogy előre kell tekinteni, s a mindenki által leggyorsabban, legkényelmesebben és legolcsóbban elérhető,

internet kínálta szolgáltatásokat veszik igénybe. Ezzel biztosítható, hogy a klub gyakorlatilag mindenütt – bárhol a világon – működik, függetlenül attól, hogy bejegyzés szerinti székhelye egy kis, idehaza is alig ismert fiatal magyar falu, Kőszárhegy.

A 2005. esztendő az alapítás körüli teendőkkel telt. A tényleges működés 2006-ban indult.

A klub már megtette a sikeres működéshez szükséges előkészületeket. Létrehozta az internetes felületet, amely számos szolgáltatásával, a felhasználót is segítve, szinte korlátlan lehetőséget nyújt a tájékoztatásra, információcsere. A jelentősebb mezőgazdasági lapokkal, kiadókkal, intézményekkel kiépülő kapcsolati hálózat lehetővé teszi, hogy ne csak a jelenlegi, hanem a jövő internet használói is már most bekapcsolódhassanak a klub életébe. A Klub célja, hogy mindenki részese lehessen az elektronika segítségével létrehozható nagy, egyesített emberi agy tevékenységének.

A portál valamennyi tájékoztatást nyújtó felülete úgy van kialakítva, hogy a regisztrált látogatók saját maguk is megoszthassák tudásukat, tapasztalataikat másokkal, vagy reagálhassanak az ott olvasható közlésekre, látható képekre, ábrákra.

A honlap kialakításakor nagy hangsúlyt fektettek arra, hogy korlátlanul, de rendezetten lehessen képeket, ábrákat csatolni a cikkekhez, véleményekhez, illetve a képekhez, ábrákhoz kiegészítő információkat lehessen fűzni. Ennek azért láttuk nagy szükségét, mert úgy vélik, a jó kép és ábra, rövid írásbeli kiegészítéssel jó eszköze a gyors információátvitelnek, szélesebb közönségnek szólhat, mint a terjedelmes, jóllehet szakmailag vagy tudományos szempontból szintén érdekes, de nehezebben emészthető írásmű. Nem titkolják véleményüket: az elektronikus kép- és ábrakészítési, információ-feldolgozási technikák fejlődésével tömöríthetik, s mind élvezetesebbé, vonzóbbá tehetik a közlést, növelhetik vele az érdeklődést. Ez a közlési mód egyre versenyképesebbé, egyre nélkülözhetetlenebbé válik.

Hasonló megfontolásból az egyes programok is inkább a Fórum és a Galéria rovatokban kapnak helyet. Így a kevesebb idő, és a nem kifejezetten jó íráskészség vagy kedv sem lehet korlátja az eszmecsereiben való részvételnek. Magától értetődik, hogy a Szakkönyvtárba beküldhető íráshoz is korlátlanul lehet szemléltető anyagokat mellékelni.

Gazdagszik a honlap tartalma. Az alakuló ülésen megfogalmazott programok feltöltése megkezdődött.

A Klub első helyre tett programja a „Jók a Jók Között” jelszóval indított AgrInfo programcsomag megvalósítása. Ennek keretében már jövőre elindul a biológiai alapokkal foglalkozó programhoz szükséges információbá-

zist megteremtő „Top20” fajtakisérleti rendszer. Ez egy széles társadalmi alapokra helyezett kísérleti és fajtainformációs eseménysorozat. Számos, látványos és érdekes elemmel tarkítva vonja be az ágazat szereplőit és az iránta érdeklődőket a szakmai és tudományos igényességgel előállított eredmények népszerűsítésébe. Legfontosabb feladata, hogy hozzájáruljon a gazdák vetőmag vásárlási döntés-előkészítési folyamatában az egyenlő esélyeket biztosító feltételek megteremtéséhez. Cél, hogy ismereti anyagot szolgáltatson az agrotechnikai és minőségi tulajdonságokról is.

A programcsomag további részei – a nőstén tanúsítási és eredményközlő részcsomagok – alapvető célkitűzései szintén a megbízható, hiteles és ezzel együtt színvonalas tájékoztatáshoz, közléshez fűződnek. Közhelynek is elcsépelet, hogy „a jó bornak nem kell cégér”. Ez igaz, mégis mindenki szereti mástól is hallani – mások által is tanúsítottatni tudni – hogy a terméket dicsérő gazda nem tévedett, s az ő érvekei nem csaltak. A hiteles tanúsítás és a színvonalas kivitel értéket ad hozzá a súllyal rendelkező tartalomhoz.

Az internetes klubélet légiességnek tűnik, ám nem nélkülözi a szilárd anyagi alapokat. A tagdíjbefizetések az éves költségvetés fontos, de mindenre fedezetet nem nyújtó részét képezik. A tevékenységi programokat úgy állítják össze, hogy azok összhangban legyenek a gazdasági élet különféle szereplőinek célkitűzéseivel is, s felébredszék bennük a támogatási szándékot. A „nagy lehetőségre” természetesen a Klub is segít ráirányítani a figyelmet! Bízunk abban is, hogy tagjai lehetnek a sikeres pályázatbenyújtók táborának. (Az induláskor megcélzott tevékenységi körhöz tartozó programok szintén elérhetőek a Klub honlapján.)

Az alakuló ülésen 19-en vettek részt, ma már 52 tagja van az Egyesületnek. Mind a rendezés, mind a támogató tagok száma bővül. A klub-jelleget, s a szerteágazó tevékenységet biztosítja, hogy a tagok és érdeklődők az élet legkülönbözőbb területéről érkeznek – jobban mondva kiterjesztik a Klub tevékenységét oda, ahol éppen élnek.

A Magyar Kukorica Klub jelszava: „MINDENT A KUKORICÁRÓL!”

Érzékeltetni akarják, hogy a szántók uralkodója döntő hatással van a mezőgazdaságra, a természetes és épített környezetre, a táplálkozás és egészség, a gazdasági helyzet és az állampolgár személyes jólétének alakulására. Része a kultúránknak, művészetnek szabaddó programoknak is.

Ha az ember ki akarja használni a kukorica által felkínált előnyöket, s ha el akarja kerülni a vele járó kockázatokat, akkor tudni kell MINDENT A KUKORICÁRÓL!

Vetőmag minősítés: egy kiegészítő eszköze a fajtavédelemnek

(a nemzetközi szervezetek szerepe a vetőmag minősítésben)

A vetőmag minőségének biztosítása:

A jó minőségű vetőmag a mezőgazdasági termelés alapja. A növénytermesztés ezen első számú inputja hordozza a genetikai termőképességet, és egyéb fajta bélyegeket, lehetővé teszi az egyöntetű és erőteljes kelést. A jó minőségű vetőmag kielégíti a vevő (gazda) igényeit és ezáltal végső soron az eladót is. A minőségi vetőmag elengedhetetlen eszköze a kereskedelemnek és általában tárgya a multilaterális/bilaterális egyezményeknek a lokális, regionális és nemzetközi vetőmag piacokon.

A vetőmag vállalatok főként a vetőmag minőségére figyelnek biztosítva a vevők elégedettségét és hosszú távú lojalitását. Az összes modern vetőmag vállalat mérettől függetlenül kialakítja a saját minőségi rendszerét is, és a rendelkezésre álló erőforrásainak felhasználásával megpróbál megfelelő és kivitelezhető intézkedéseket hozni ennek a célnak a biztosítása érdekében.

A nemzeti vetőmag minősítő intézmények hatóságilag is garantálják a vetőmag minőséget. Ez egy régi gyakorlat számos európai országban, ahol a vetőmag ágazat jelentősen profitál a hatóságok vetőmag minősítés terén szerzett széles körű tapasztalataiból. Nem véletlen, hogy a Nemzetközi Vetőmag Vizsgálók Szövetsége (ISTA) is Európában született meg 1924-ben az egységes vetőmag vizsgálati szabványok kialakítása céljából. Már az '50-es években a fajtaazonosság fenntartása, valamint a vetőmag tisztaság biztosítása fontos célja volt az európai nemesítőknek és vetőmag vállalatoknak. Ezzel párhuzamosan a nemzeti kormányok is fejleszteni kívánták a mezőgazdaságot olyan intézkedések bevezetésével, amelyek garantálják a jó minőségű vetőmagot, megvédve a farmert és a fogyasztót.

Ebben a szellemben történt meg az egyes országok szabályozása közötti harmonizáció közvetlenül az Európai Közös Piac megalakulása után. A nemzetközi minősítő rendszerek megalkotását a nemzetközi vetőmag kereskedelem támasztotta igények inspirálták, így alakult ki az OECD rendszer, de e mellett megmaradtak a regionális rendszerek is (EU, AOSCA /amerikai/).

A gazdálkodók által támasztott minőségi igények

Azonosság az első számú kérdés, amelyre a vetőmag felhasználó választ szeretne kapni: „A vetőmag, amit vettem valóban az a fajta és fajta, amit vásárolni szándékoztam?”

Fajtatisztaság a tétel ne tartalmazzon fajta idegen magokat.

Fizikai jellemzők melyek szigorú laborvizsgálatok során kerülnek meghatározásra (analitikai tisztaság, csírázóképeség, nedvesség tartalom stb.), a harmadik fontos minőségi paraméter a vetőmag vásárláskor.

Egészség a gazdálkodó nyilvánvalóan elvárja, hogy a vetőmag ne tartalmazzon kórokozókat, kártevőket.

A vetőmag minősítési rendszer és a vetőmag előállítóval szemben támasztott alapvető követelmények

A nemesítő által létrehozott néhány kiló vetőmagtól kezdődően, a vetéshez szükséges több ezer tonnával bezárólag, a vetőmag-szaporítás több évet igénylő folyamat. A magas minőség eléréséhez, jól definiált szabályrendszer, ellenőrzési rendszer, és szabványok szükségesek a szaporítási lánc egészében. Az alábbiakban található néhány legfontosabb kritériumot a vetőmag vállalatoknak és a minősítő intézeteknek egyaránt szem előtt kell tartaniuk:

A szaporítási lépcsők ellenőrzése: Az általánosan használt kategóriákhoz megfelelő technikai feltételek tartoznak: szuperelit, elit, minősített vetőmag. Az előállítás során minden szaporítási lépcső megfelelően dokumentált és beazonosítható (címke, függőcímke, bizonyítvány stb.).

Fajtaazonosság: a fajták fenntartása, a fajtaleírásnak megfelelő állapot megtartása szerint történik, az egymásra épülő szaporítási lépcsők során.

A fajtatisztaság követelménye a vegetációs időszakban a megfelelő körülmények kialakításával (izolációs távolság stb.) biztosítható. A szántóföldi szemle során többek között ennek az elemnek az ellenőrzése történik.

Vetőmag-szaporítás külföldön speciális rendelkezések határozzák meg a kötelező információ közlést a fajtatulajdonos, a résztvevő vetőmagcég, valamint a kijelölt hatóság között.

Minták és laborvizsgálat: a minősített vetőmagot laborvizsgálatoknak kell alá vetni (analitikai tisztaság, csírázóképeség, nedvesség tartalom stb.).

Fajtakitermesztés: a fajtaazonosság és tisztaság ellenőrzése céljából a vetőmagot random módon ellenőrzik az erre a feladatra kijelölt fajtakitermesztő állomásokon.

A minősített vetőmag előnyei

Ha egy ország csatlakozik az OECD rendszerhez, nem szükséges, hogy a teljes nemzeti vetőmag előállítás az OECD előírásai szerint történjen. A OECD rendszert leggyakrabban csak az exportra szánt vetőmag tételnél alkalmazzák, mely segít az országok közötti technikai akadályok csökkentésében: a vetőmag címke tulajdonképpen a vetőmag „útleveleként szolgál”. Ennek ellenére a rendszer használata a belföldre szánt vetőmag minősítése során is hasznos lehet, hiszen egy elismert és megbízható módszer.

Az egyre jobban kiéleződő globális versenyben szükség van a vetőmag előállítási folyamat felgyorsítására, főként az új fajtáknál, ahol rövid idő alatt nagy mennyiségű vetőmagot kell felszaporítani. A vetőmag-szaporítás az ellentétes évszak kihasználásával az európai cégek számára a déli féltekén egyre népszerűbb. Az OECD vetőmag minősítési rendszer ennek a célnak is képes megfelelni.

A véglegesen nem minősített „szürke címkés” vetőmag exportra 1996 óta van lehetőség.

Az OECD által felkínált nyomon követhetőséget a nemesítők és a vetőmag vállalatok egyaránt hasznosnak találják. Főként azokban az országokban, ahol a vetőmag minősítés kötelező, a minősített vetőmag mennyiségének ismerete megfelelő eszköze a nemesítőnek a licenccím beszedéséhez. Az oltalmazott fajtákból előállított vetőmag mennyiségét a nemesítő egyenként ellenőrizheti.

Eszközök a nemzetközi vetőmag-kereskedelem megkönnyítésére

A vetőmag ágazat fejlődésével együtt leggyakrabban a vetőmagok külkereskedelme is

folytatás a 12. oldalon

Vetőmag-szaporítás Franciaországban

Az alábbi összeállítás legfontosabb kultúrnövények vetőmag-szaporító területeiről nyújt felvilágosítást.

Kukorica

2006 évben a francia kukorica vetőmagtermesztő terület 40.012 ha volt, ami 17,7%-kal kevesebb, mint a 2005. évi 48.628 ha. A 40.012 ha-ból 1.236 ha-on folyik bázisvetőmag szaporítás, ami csak 7%-kal kevesebb az előző évihez képest. Ellenben a GM-vetőmagszaporítások erős fejlődést mutatnak: 139 ha-ról 362 ha-ra emelkedett az ilyen jellegű vetőmag-szaporító területek nagysága. Ezeket a vetőmagokat főleg Spanyolországba és Franciaországba szánják.

A 2006-ban a kukoricát kicsit későn vették el, amit egy hideg, majd egy száraz periódus követett, de a júniusi esők helyrehozták a lemaradást, majd a júliusi kánikula gyorsította meg a vegetációt, olyan értelemben, hogy a címerezést több nappal korábban kellett megkezdeni a szokásosnál. Az óriási júliusi hőség következtében öntözésre volt szükség, félték a termékenyülési problémáktól is, melyet a hűvös május és a júliusi forróság eredményezhetett volna. Minden félelem és egyéb környezeti hatás ellenére augusztus elején a francia kukoricaszaporítások inkább jónak ítélnélhetők. A vetőmagtermesztőknek jelentős mennyiségű csapadékra volt szükségük, mely július végén – augusztus elején lokálisan meg is érkezett.

Franciaországban a GM kukorica terület 4–5.000 ha, amiből a GM-vetőmagszaporító terület a fent említett: 362 ha. Greenpeace publikálni kezdte saját internetes honlapján a GM parcellák adatait (a gazdálkodó neve és címe, a parcella légi felvétele, és elhelyezkedése). Ami a kísérleteket illeti, az agrárminiszter 17 új kísérleti fajtát engedélyezett, melyből 16 kukorica, mintegy 40 parcellán.

Cukorrépa

A cukorrépa vetőmag betakarításokat főleg július utolsó és augusztus első két hetében végezték. Az első becslések szerint a termés nagyon jó lesz. Az augusztusi számok azt mutatják, hogy az idejű termés a 2005. évi rekordot is meghaladja. A júniusi meleg idő kedvezett a növényállománynak és a megtermékenyülésnek is. A száraz, meleg levegő kiváló növény-egészségügyi állapotot és jó minőségű csírázást tett lehetővé. Ebben az évben a cukorrépa vetőmag-szaporítások 3.450 ha-on folytak, mely 13,6 %-kal nagyobb az előző évi 3.037 ha-nál.

Repcé

Augusztus elején szinte 100%-ban betakarították a repcét, méghozzá igen jó állapotban, ez alól csak néhány ÉNY-i körzet volt kivétel, ahol ezt a július végi vihar okozta károk nem tették lehetővé. Összességében elmondható, hogy az idejű termés a 2005-ös termésátlaghoz képest 10 q-val lesz kevesebb ha-ként. Ez a 2005. évben igen kiváló volt, több mint 40 q/ha. Az ezer mag tömeg is egy kicsivel alatta maradt a tavalyi értéknek. A repce ára 250 euro/tonna körül mozgott júliusban, ami 25%-kal volt magasabb az előző év hasonló időszaka-hoz képest. A 2006. évi terület 1.360.000 ha, mely 11%-kal több, mint 2005-ben. Mind az árak, mind a területek emelkedése a biodízel gyártók nagy repceigényéből fakad, a legnagyobb igény Németországban mutatkozik.

Napraforgó

Ebben az évben 655.000 ha-on vetettek napraforgót, ami 1,9 %-kal több, mint a 2005. évi 643.000 ha. A 655.000 ha napraforgó terület magában foglal 280–320 ezer ha olajnapraforgót és 335–375 ezer ha hagyományos napraforgót. A kukorica öntözésétől való félelem fontos szerephez jutott a napraforgónál. A vetőmag-szaporító területek nagysága meghaladja a 8.800 ha-t, ami 30%-al több, mint a 2005-ös évben betakarított 6.810 ha.

Európai szinten is nőtt a termeszítő terület, mintegy 3,6%-al, mely 143.000 ha-t jelent.

Szója

Az európai szójatermesztésről elmondható, hogy 12%-os növekedés tapasztalható az EU-15-ben (köszönhetően többek között annak, hogy Olaszországban 150.000 ha-ról 180.000 ha-ra emelkedett a termeszítő terület nagysága), stabilnak mondható az EU-10-ben. A 7 csatlakozni kívánó országban pedig 20%-os a fejlődés. Romániában 118.000 ha-ról 180.000 ha-ra emelkedett a szójatermesztő terület nagysága. Ez az év volt a GM szója utolsó éve a termesztésben, mert Románia kötelezettséget vállalt a betiltásra még uniós csatlakozása előtt, mivel az ilyen jellegű szóját Brüsszel nem engedélyezi (az még nem világos, hogyan fognak tudni lemondani a román gazdák erről a technológiáról). Az európai országok szójatermesztő területei 16%-kal nőttek 2005. évhez képest, mintegy 690.000 ha.

Franciaországban a szója vetőmag-előállító terület ebben az évben elérte a 2.900 ha-t, ez 6%-kal kevesebb, mint 2005-ben, amikor a korai fajták (000, 00 és 0 cso-

port) 47,5%-t tettek ki az értékesítésnek, szemben a 2004-es 36%-kal.

Borsó

A minősített borsóvetőmag eladása a francia piacon nemigen haladja meg a 240.000 q-t, ez a korábban napvilágot látott becslésektől is alacsonyabb. Ez megmutatkozik a termeszítő területnél is, ahol 29%-os a csökkenés. A vetőmag-szaporító terület párhuzamba állítható az értékesítési mutatókkal, vagyis csökkenés tapasztalható. Míg 2005-ben 11.211 ha-on takarítottak be borsó vetőmagot, addig az idén 9.157 ha-on tehetik ezt meg, ami 18,3% csökkenés.

Kalászos

A SOC (Service Officiel de Contrôle et de Certification des Semences) a francia Hivatalos Vetőmag-ellenőrzési és Elismerési Szolgálat, amely a Vetőmag Szakmaközi Szervezet (GNIS) technikai szolgálata. A vetőmag-minősítés a francia jogszabályok szerint állami feladat, ezzel a feladattal van megbízva a SOC.

A SOC 6.610.000 q kalászos vetőmagot fémszűrővel 2005-ben, ami 49.829 tétel. Egy tétel átlagsúlya 132 q, szemben az ezt megelőző két év 134 és 141 q-val. A ténylegesen betakarított nyers vetőmagtermés: 44 q/ha.

Táblázatban összefoglaljuk a csírázóképessegre és a fajtatisztaságra vonatkozó adatokat.

A francia fajtakatalógusban nem szereplő, de az európai listán megtalálható kalászos fajták különösebb eljárás nélkül forgalmazhatók Franciaországban. Viszont a franciaországi szaporításokhoz szerepelniük kell ezeknek a fajtáknak egy SOC által nyilván tartott speciális listán. Ugyanez a szabály érvényes a Svájcban jegyzet gabonafajtákra is, amelyek „közösségi fajta” státuszt élveznek. Ez a SOC lista - a Franciaországban szaporítható közösségi fajták listája - minden évben megújul a szaporítási kérelmek alapján. Ezeknek a fajtáknak egy részét a francia piacra szánják, másik részét pedig külföldre, mely esetében a franciaországi szaporítás csak az elit vetőmagra vonatkozik. A kereskedelmi vetőmag szaporítása és a gazdálkodóknak való értékesítése más országokban történik, ott ahol az adott fajtának a minősített vetőmagját használni fogják. Jelenleg 186 kalászos szerepel a SOC listáján. A lista megtekinthető a Vetőmag Szövetség és Terméktanács honlapján: www.vetomag-termektanacs.hu.

Horváth Zsolt

A kukorica, mint megújuló energia forrása

A Vetőmag Szövetség és Termék Tanács (Takács Géza Kukorica Szekció Bizottság elnöke és Ruthner Szabolcs titkárság) az Európai Kukorica Szövetség szervezésében szeptemberben részt vett egy bioenergiával foglalkozó konferencián.

A konferencia keretében lehetőségünk volt arra, hogy a Freisingi Agráregyetem és Kutató Intézetben folyó, bioenergiával kapcsolatos kutatásokról tájékozódjunk. Ezenkívül meglátogattunk egy gazdasági szinten működő biogáz üzemet is.

Az eseményen számos ország képviselője beszámolt a kukoricatermesztés helyzetéről, valamint a bioenergia célú beruházásokról. A beszámolóban négy országot ismertettek, két kevésbé ismert kukoricatermesztőt: Dániát és Angliát, valamint a jelentős kukoricatermesztő területekkel rendelkező Németországot és Franciaországot.

Dánia

Kukoricatermesztés

Az országban a '90-es évek közepe óta folyamatosan nő a kukoricaterület. A 2006-os évben már elérte a 137 ezer hektárt. Szinte a teljes területen silókukoricát termesztenek, mindössze 1.300 hektáron van szemeskukorica. 4.000 hektáron biokukorica található. Az elvetett fajták nagy része közvetlenül az EU listáról kerül köztermesztésbe. Noha a fajtákat Dániában külön nem minősítik, szinte minden fajta bekerül a nemzeti fajtakisérleti hálózatba, amely alapfeltétele a piacra történő sikeres bevezetésnek. A vizsgálatok a fajták beltartalmi tulajdonságaira is kiterjednek, mint a szárazanyag tartalom, a nyers protein, a rost, a keményítő és cukortartalom, valamint az emészthető szervesanyag.

A gazdák fajtaválasztásakor a koraiság a legfontosabb szempont. A silókukoricának október közepére el kell érnie a 30%-os szárazanyag tartalmat. A második legfontosabb kritérium a nagy hozam, kombinálva az emészthető szervesanyag tartalom magas koncentrációjával.

A szigorú környezetvédelmi előírások miatt a szükségesnél kevesebb tápanyagot tudnak csak visszajuttatni a talajba. A nit-

rogén utánpótlás főként szerves istállótrágya formájában történik, csak nagyon kis hányad a műtrágya. Azoknak a farmereknek, akik túllépi a megengedett nitrogén mennyiséget büntetést kell fizetniük.

Bioenergia

Az olajmezőinek köszönhetően Dánia az energiaexportőr Angliát és Norvégiát követően a legnagyobb kőolaj kitermelő ország Európában. Ennek ellenére az energiafogyasztásuk 14%-a megújuló energiából származik. A biogáz előállításuk a 80-as évek óta hússzorosára növekedett és a megújuló energiaforráson belül 2,5%-ot tesz ki. A biogáz üzemek létesítését korábban a kormány jelentősen támogatta. A biogáz üzemeket elsősorban szerves hulladék felhasználás céljából építették. Manapság azonban egyre nehezebben a jó minőségű, gazdaságosan felhasználható szerves hulladék, aminek a következtében megnőtt a biogáz célú silókukorica iránt az igény.

Anglia

Kukorica termesztés

A silókukorica vetésterület 1990 óta gyorsan emelkedik 20.000 hektárról 129.000 harrá. A szemeskukorica vetéskedv is egyre inkább növekszik, az idén már elérte a 9.000 hektárt. A kultúra további terjeszkedésének azonban számos, elsősorban környezeti tényező, gátat szab. Az egyik legnagyobb problémát a felszíni vizek szennyezése jelenti, mivel a betakarítás ideje pont a legcsapadékosabb őszi hónapokra esik. A foszfát és nitrát szennyeződés megakadályozására a kukoricatermesztőknek számos talajművelés és egyéb agrotechnikai intézkedést kell betartaniuk.

A szemeskukorica termesztését, a termény szárítását és hosszú távú tárolását lehetővé tevő szakértelem, valamint a megfelelő fajták hiánya is korlátozza.

Bioenergia

A silókukorica biogázként történő felhasználása jöhet elsősorban számításba. Angliában már az 1970-es évek óta működnek farm szintű biogáz üzemek, elsősorban a mezőgazdasági hulladék ésszerű felhasználása miatt. A silókukorica az egyéb szerves hulladék

kiegészítéseként kerül be a biogáz üzemekbe.

A bioethanol előállítás főként búzára és cukorrépára alapozott, a tradíció és az Európai cukorrendtartás változásai miatt. A szemeskukorica termesztés még gyerekcipőbe jár Angliában és csak néhány lelkes gazda, fáradozik a takarmánycélú termesztésen. A bioethanol célú felhasználásnak még az elvi lehetősége sem merült az országban.

Németország

Kukorica termesztés

A német kukoricatermesztés idén elérte történelmi rekordját 1,705 millió hektár területtel, amely további 2%-os növekedést jelent a tavalyi évhez képest. A növekedés silókukorica termesztési kedvnek köszönhető hiszen a szemeskukorica terület már évek óta csökken, csak az idén 12%-kal. A csökkenés nem csak a kevésbé kedvező területeken tapasztalható, hanem az ország teljes területén.

A 2006-os év időjárása nem igazán kedvezett a kukoricatermesztésnek. A vetéskori hideg időt követő 8 hetes aszályos időszak megviselte az állományokat, csupán az augusztusi kedvező klíma enyhítette a problémákat.

A silókukorica előretörése főként a biogáz célú felhasználásnak köszönhető. A villamos energiatermelés az egyik meghatározó ágává vált a német mezőgazdaságnak az elmúlt három év során. A legfontosabb lépés a 2004-ben elfogadott „Megújuló energiaforrásokról” szóló törvény volt, mely kiszámíthatóvá és nyereségessé tette az ilyen célú gazdálkodás feltételeit. A törvény a beruházók részére hús évre garancia a fermentációval előállított elektromos áram átvételi árát. A legtöbb esetben a biogáz üzemben a fermentáció alapja

A DMK által szervezett fajtabemutató az 1900-as évek elejétől, napjainkig voltak összegyűjtve a német kukoricatermesztés meghatározó fajtái és hibridjei

hígtrágya, de a biomassza hozzáadásával jelentősen nő az előállítási hatékonyság.

Energetikai célú felhasználásra biomasszát elő lehet állítani a kötelezőn pihentetett területen és 45 euro/ha többlet támogatás is jár érte.

2005 végéig közel 3.000 biogáz üzem épült Németországban, melyek többsége csak egy gazdaságot szolgál ki, azonban egyre több lokális, illetve regionális áramszolgáltató is épül.

A silókukorica az első számú növénye a biogáz előállításnak. 2004-ben 10.000 ha, tavaly 71.000 ha és az idén 144.000 ha-on folyt energia célú termesztés.

Franciaország

Az ország kukoricatermesztéséről folyamatosan informáljuk a tagságot ezért ebben a cikkben főként a termesztés megújuló energia vonatkozásaira, térnek ki.

2005-ben Franciaország energia szükséglete 55%-ban fosszilis üzemanyagból származott, melynek szinte a teljes mennyisége import. A megújuló energiaforrás viszonylag alacsony, 6%, mely főként tűzifa és vízenergia. A legnagyobb energiafelhasználó (75%-ban) és egyre növekvő ütemben a fuvarozás, a lakossági felhasználás, valamint szolgáltató szektor.

Az éves kőolaj-felhasználás közel 100 millió tonna, melyből 40 millió tonna fordítódik a szállításra. Az éves bioüzemanyag Franciaországban jelenleg 550.000 tonna mely kevesebb, mint 2%-a a szállító eszközökbe tankolt üzemanyag. Az egyéb mezőgazdasági termelésből származó biomassza hasznosítás még alig mérhetően vesz részt a hő és elektromos energia előállításban.

Az előző évben a francia kormány jelentős lépéseket tett a bioüzemanyagok felhasználásának ösztönzésére. Előírta a kötelező bioüzemanyag bekeverési arányt: 2008-ra 5.75%-ot, valamint 2010-re 7%-ot és segíti a hő és elektromos energia előállítást a biomassza hasznosításból. Az intézkedés célja, hogy Franciaország minél

Fotó: Takács Cséza

Kísérleti fermentorokban folyik a hatékony biogáz fejlesztéshez szükséges szervesanyag keverékek tesztelése

kevésbé függjön a fosszilis energiától, valamint meg tudjon felelni nemzetközi vállalásainak ezen a területen.

A következő hónapokban öt új bioethanol üzem építése fejeződik be. A dél-nyugat Franciaországban létesülő üzem 85%-ban a helyben előállított kukoricára épül és 500.000 tonna feldolgozó kapacitású. A többi üzem a kukorica mellett búzát és cukorrépat is fel fog dolgozni. Előreláthatóan 2008-ra 360.000 ha területen fog folyni bioethanol célú növénytermesztés, mely 2010-re már 450.000 ha lesz.

Az olajárak drasztikus és tartós növekedése felkeltette az igényt a mezőgazdasági termékek energia célú felhasználására, az egyedi fogyasztóktól egészen a néhány megawatt szükségletű ipari létesítményekig. Az feldolgozók „mohón” keresnek minden olyan mezőgazdasági nyersanyagot, amely elektromos, vagy hőenergiává alakítható. Az első kis és közép nagyságú projektek hamarosan megvalósulnak.

Ebben az összefüggésben új piacok nyílnak meg a mezőgazdaság számára és közép, de különösen hosszú távon hatalmasra nőhet a nyersanyagigény. A témában készült tanulmányok azt mutatják, hogy 10 éven belül a megújuló energia céljából történő mezőgazdasági termesztés meg fogja haladni a 3 millió hektárt és 2040-re már az 5 millió hektárt is túllépi.

Ruthner Szabolcs

Már több mint 3000 német gazdaságban biogáz üzemű belső égésű motor hajtja az áramfejlesztő generátort

Ázsiai GM-fajták

Érdekes prezentáció hangzott el a GM zöldség fajták lehetőségeiről Ázsiában. Az engedélyezett stádiumában tartó GM fajták 20–80 különféle növényvédőszer használatának leváltását eredményezhetik Indiában.

A szellemi tulajdon védelme talán a legfontosabb probléma, amivel a szektornak szembe kell néznie. Az ISF létrehozott egy munkacsoportot, hogy a kérdésre irányelveket dolgozzon ki a tagjai számára.

A Kalászos és hüvelyes növények szelektív ülés központi témája a nyomon követhetőség és a szellemi tulajdon védelme volt. A nyomon követhetőséget abból a célból alakították ki, hogy azonosítani lehessen egy árú származását és az előállításának körülményeit. Néhány kivételtől eltekintve, mint a sörárpa, vagy a magas erukasav tartalmú káposztarepcék, a nyomon követhetőség nem a fajtától kezdődve indul. Miután egyre több országban a gazdák elfordulnak a minősített vetőmag használatától, felmerülhet az a kérdés, hogy valóban a minősített vetőmaghasználat erősítése-e a megfelelő módja a nemesítői jogok érvényesítésének? A résztvevők egyetértettek abban, hogy olyan piacokon, ahol egy speciális fajta van igény a jelenlegi rendszer továbbra is életképes. Azonban az a trend érezhető, hogy a feldolgozó- és élelmiszeripar inkább egy „ISO-szerű” minősítésben gondolkozik, ami inkább vetőmag, mint fajta centrikus.

A GMO fajták előretörése és a koegzisztencia szabályoknak való megfelelés követelménye, várhatóan növelni fogja az igényt a szigorúbban ellenőrzött vetőmagok iránt, még az utántermesztett vetőmagok esetében is. Ez a tendencia valószínűleg kedvezni fog a fémzárolt vetőmag használatnak.

A GM fajták kérdése most is jelentős súlyt kapott a tanácskozáson. A GM szennyeződés kimutatása nem GM vetőmagból, rendkívül nehéz és komplex feladat. A legnagyobb problémát az jelenti, hogy Európában, de több más országban is a kialakított jogszabályi környezet, nem azokon a módszertechnikai tulajdonságokon alapul, amelyek a GM szennyeződés kimutatását jellemzik.

A növényfajta-oltalmának egyes kérdései, figyelemmel a jogérvényesítés új szabályaira (II. rész)

A Közösségi Fajtaoltalmi Hivatal (CPVO) 2005. októberében Brüsszelben, majd 2006. májusában Varsóban szemináriumot rendezett a közösségi növényfajta-oltalom jogérvényesítéséről. A szemináriumok aktualitását a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetésével kapcsolatos feladatok adták. Az irányelv ugyanis 2006. április 29-i határidőt írt elő az irányelvnek megfelelő tagállami szabályozás hatályba léptetésére.

Az irányelv célja az egységes belső piac zavartalan működése érdekében az iparjogvédelmi és a szerzői jogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele a jogérvényesítésre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítése útján. Az irányelv a TRIPS Egyezmény¹ szabályaihoz képest többletkövetelményt jelentő rendelkezéseket is tartalmaz.

III. A NÖVÉNYFAJTA-OLTALOM BITORLÁSA

A növényfajta-oltalom megsértése esetén a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény szerinti polgári jogi igényen kívül a további jogsértések megakadályozása érdekében vámhatósági intézkedést, büntető eljárást és versenyjogi eljárást is lehet kezdeményezni.

Polgári jogi igények

Az iparjogvédelmi ügyekben kizárólagos illetőséggel rendelkező Fővárosi Bírósághoz kell benyújtani a növényfajta-oltalom bitorlás, a szabadalombitorlás, (valamint más szellemi tulajdonjogok bitorlása, illetve megsértése) iránti keresetet.

A növényfajta-oltalom jogosultja a keresetben követelheti:

- a növényfajta-oltalom bitorlás megtörténtének bírósági megállapítását,
- a bitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértésektől,
- a bitorló adatszolgáltatását,
- a bitorló által nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adott elégteltelt, illetve annak nyilvánosság biztosítását,
- a bitorlással elért gazdagodás visszatérítését,
- a bitorlásra használt eszközök és az azzal érintett termékek lefoglalását,
- a lefoglalt eszközöknek és termékeknek a jogsértő jellegtől való megfosztását vagy ha ez nem lehetséges, a megsemmisítését,
- a polgári jogi felelősség szabályai szerinti kártérítést.

Vámhatósági intézkedés

Az 1995. évi XXXIII. törvény 35/A §-a alapján bitorlás esetén a növényfajta-oltalom, illetve más szellemi tulajdonvédelmi oltalom (szabadalom, védjegy, formatervezési minta, szerzői jog) jogosultja vámhatósági intézkedést kérhet a bitorlással érintett vámárukkal szemben – az egyes szellemi tulajdonjogokat sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről szóló 371/2004. (XII.26.) Korm. rendelt alapján. A kérelmet a Vám- és Pénzügyőrség Közép-Magyarországi Regionális Parancsnokságához kell benyújtani.

Ez a kormányrendelet az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat nyilvánosan sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, a Tanács 1383/2003/EK rendeletének, valamint e közösségi rendelet végrehajtási rendelkezéseinek elfogadásáról szóló, a Bizottság 1891/2004/EK rendeletének a hazai végrehajtási szabályait tartalmazza.

Büntetőeljárás

A növényfajta-oltalom jogosultja feljelentést tehet a rendőrségen, vagy az ügyészségen, ha valószínűsíti, hogy a bitorló magatartása megvalósította az iparjogvédelmi jogok megsértésének a Btk. 329/D.§²-a szerinti tényállását.

Versenyjogi szabályok

A jelölési szabályok megszegése esetén a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. tv. (Tptv.) 6. §3-ának a sérelme is megvalósul, ha a jogsértő termék ténylegesen megjelenik a piacon.

IV. A JOGÉRVÉNYESÍTÉS ÚJ SZABÁLYAI

A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv teljes körű átültetését szolgálja az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény. Ez a törvény módosítja a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényt, a szerzői jogi törvényt, az egyes iparjogvédelmi törvényeket, közöttük a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvényt.

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény módosítása

1) A **növényfajta-oltalom jogosultjának jogkövét bővítik** a következő módosított szabályok⁴

¹ Az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett, az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) keretében kialakított Kereskedelmi Világszervezet (WTO) által létrehozott Marrakesh-i Egyezmény 1/C mellékletében foglalt, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló Egyezmény (Agreement on Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights), az ún. TRIPS – Egyezmény

² Btk. 329/D. § (1) Aki a jogosultnak szabadalmi oltalom, használati vagy formatervezési mintaoltalom, topográfiaoltalom, védjegy vagy földrajzi árujelző oltalma alapján fennálló jogát az oltalom tárgyának utánzásával vagy átvételével megsérti, és ezzel vagyoni hátrányt okoz, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

A Btk a tényállás minősített eseteit is szabályozza.

³ Tptv. 6. § Tilos az árut, szolgáltatást (a továbbiakban együtt: áru) a versenytárs hozzájárulása nélkül olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel – ideértve az eredetmegjelölést is – vagy elnevezéssel előállítani vagy forgalomba hozni, reklámozni, továbbá olyan nevet, megjelölést vagy árujelzőt használni, amelyről a versenytársat, illetőleg annak áruját szökták felismerni.

⁴ A felsorolt szabályok módosítják, illetve kiegészítik a III. részben ismertetett polgári jogi igényeket.

a) Polgári jogi igényként nemcsak a bitorlás, hanem a bitorlással közvetlenül fenyegető cselekmények vonatkozásában is lehet követelni az abbahagyást, illetve a további jogsértéstől való eltiltást;

b) A cselekmény abbahagyását, illetve a további jogsértéstől való eltiltást nemcsak a bitorlóval, hanem olyan harmadik személyekkel (közvetítőkkal) szemben is lehet érvényesíteni, akiknek szolgáltatásait a bitorláshoz igénybe vették;

c) Adatszolgáltatásra kötelezhetők azok a harmadik személyek, akik a termékek és a szolgáltatások jellegéből és mennyiségéből nyilvánvalóan kereskedelmi mértékben

- birtokolták a bitorlással érintett terméket,
- vették igénybe a bitorlással érintett szolgáltatást,
- nyújtottak szolgáltatást a bitorlás elkövetéséhez, továbbá

– akik az előzőekben felsorolt személyek állítása szerint közreműködtek a bitorlással érintett termékek előállításában és terjesztésében, illetve a bitorlással érintett szolgáltatások nyújtásában;

d) A bitorló és a kereskedelmi mértékű jogsértést elkövető harmadik személyek a következő adatok szolgáltatására kötelezhetők:

A bitorlással érintett termékek (szolgáltatások)

- a) – előállításában, forgalmazásában, teljesítésében résztvevők,
- az azokat birtoklók,
- forgalmazásába bevonni kívánt vagy bevont nagy- és kiskereskedő neve és címe, valamint

b) előállított, forgalmazott, igénybevett, megrendelt mennyisége, továbbá az azokért kapott ellenérték;

e) Kizárólag, vagy elsősorban a bitorlásra használt eszközök és anyagok és a bitorlással érintett termékek (árak, csomagolóanyagok) lefoglalásánál új elem a meghatározott személynek történő átadás, a kereskedelmi forgalomból való visszahívás, vagy végleges kivonás, illetve megsemmisítés követelésének lehetősége;

f) A bitorlásra használt eszközök és anyagok és a bitorlással érintett termékek lefoglalása akkor is lehetséges, ha azok nincsenek a bitorló tulajdonában, de tulajdonos a bitorlásról tudott, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellett volna;

g) A bíróság a jogosult kérelmére elrendelheti a határozatnak a bitorló költségére való nyilvánosságra hozatalát. A bíróság dönt a nyilvánosságra hozatal módjáról (pl. országos napilapban, illetve interneten való közzététel).

2) Gyorsított megsemmisítési és nemleges megállapítási eljárás lehetősége a jogérvényesítést hatékonyabbá teszi és a bitorlási perek elhúzódását megakadályozza.

Az alperesek gyakran az oltalom keletkezésére visszaható hatályú, a növényfajta-oltalom megsemmisítése iránti eljárást indítanak a Magyar Szabadalmi Hivatalnál annak érdekében, hogy a bitorlás jogkövetkezményeit elhárítsák. Ilyen esetben a Fővárosi Bíróságnak az a gyakorlata, hogy a bitorlási pert felfüggeszti.

A megsemmisítési eljárás gyorsításának akkor is szerepe van, ha a bíróság a bitorlási pert nem függeszti fel. A gyorsítás eredményeképpen a Hivatal döntése várhatóan hamarabb születik meg, mint a bitorlási perben hozott határozat.

3) Új eljárásjogi szabályok az iparjogvédelmi oltalom bitorlása miatt indított perekben

A szabadalmi perekre és a növényfajta-oltalmi perekre vonatkozó speciális eljárásjogi szabályokat az 1995. évi XXXIII. törvény XII. fejezete tartalmazza, amelynek a következőkben ismertetett módosításai is hatékonyabb jogérvényesítési lehetősége-

ket teremtenek az egyes iparjogvédelmi oltalmak, így a növényfajta-oltalom jogosultjai számára is.

Ideiglenes intézkedés

A növényfajta-oltalom bitorlása esetén a keresetlevél benyújtását megelőzően is előterjeszthető az ideiglenes intézkedés iránti kérelem. Ez egy lényeges eljárásjogi változás, ahol a törvény jogharmonizációs kényszerből eltér a polgári eljárásjog általános szabályaitól. A növényfajta-oltalom jogosultja az ideiglenes intézkedésre vonatkozó feltételekkel – a bitorlás esetén támasztható polgári jogi igényeken felül – kérheti a bíróságtól

a) biztosítási intézkedés elrendelését, ha valószínűsítette, hogy a kártérítés, illetve a bitorlással elért gazdagodás visszatérítésének későbbi kielégítése veszélyben van,

b) a bitorló kötelezését banki, pénzügyi és kereskedelmi adatainak és iratainak közzétételére, illetve bemutatására a biztosítási intézkedés elrendelése céljából,

c) biztosíték adását, ha ennek fejében - a növényfajta-oltalom bitorlás követelésének abbahagyása helyett - hozzájárul a feltelezett növényfajta-oltalom bitorlási cselekmények bitorló általi folytatásához.

A bíróság erre irányuló külön kérelem nélkül is elrendelheti a biztosíték adását, ha nem ad helyt a bitorlás abbahagyása iránti kérelemnek.

Az ideiglenes intézkedést a bíróság az ellenfél meghallgatása nélkül is elrendelheti, ha

– a kérelem helyrehozhatatlan károkat okozna – ez rendkívül sürgős esetnek minősül,

– valószínűsíthető a bizonyítékok megsemmisítésének kockázata – ez sürgős esetnek minősül.

Bizonyítékok

A bíróság a növényfajta-oltalom bitorlása miatt indított perben a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti

a) a birtokában lévő okiratok és egyéb tárgyi bizonyítékok bemutatására, valamint a szemle lehetővé tételére,

b) banki, pénzügyi és kereskedelmi adatok közzétételére, illetve a birtokában lévő ilyen iratok bemutatására.

Előzetes bizonyítás

Előzetes bizonyításnak a per megindítása előtt helye van akkor is, ha a növényfajta-

oltalom jogosultja a bitorlás tényét, vagy annak veszélyét elvárható mértékben valószínűsítette.

A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény módosítása

A végrehajtási eljárás lényeges egyszerűsítését és a jogérvényesítés hatékonyabbá tételét jelentik a következő új módosított szabályok:

A Fővárosi Bíróság, illetve Fővárosi Ítéltábla közvetlenül rendeli el a szabadalombitorlást, a növényfajta-oltalom bitorlás (valamint más szellemi tulajdonjogok bitorlása, illetve megsértése) miatt indított perben hozott határozat végrehajtását.

A Fővárosi Bíróság, illetve Fővárosi Ítéltábla

- végrehajtási lap kiállítása helyett a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozat hoz,
- egyidejűleg megállapítja a késedelem esetére a pénzbírság napi összegét, valamint
- azonnali teljesítésre felhívás meghatározott cselekmény, ingóság átadására, illetve kiadására való kötelezés esetén.

A bíróság a végrehajtást közvetlenül elrendelő határozatában háromnapos határidővel hívja fel a kötelezettet az önkéntes teljesítésre és egyidejűleg megállapítja a késedelem esetén fizetendő pénzbírság napi összegét, amely 10.000,- Ft-tól 200.000,- Ft-ig terjedhet. A pénzbírság napi összege a teljesítési határidő lejártát követő harmincadik napon – és azt követően minden hónapban – az előző tárgydíszak szerinti összeg kétszeresére emelkedik.

Ezeket a szabályokat a 2006. április 15.-ét követően indult végrehajtási eljárásokban lehet alkalmazni.

V. ÖSSZEGEZÉS, JAVASLATOK

Ez az összefoglaló a növényfajta-oltalom érvényesítésének jogi szabályozását nem átfogó jelleggel, hanem az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény főbb szabályai szempontjából elemzte.

Az iparjogvédelmi jogok érvényesítéséhez elengedhetetlenül szükséges a jogosult aktív közreműködése.

A jogérvényesítésre vonatkozó új szabályokra való felkészülés érdekében a növényfajta-oltalom jogosultjainak először is célszerű áttekinteniük a növénytermesztés valamennyi ágazatában

1. A lajstromozott oltalmak és az oltalom iránti bejelentések vonatkozásában:

- az érvényes nemzeti és közösségi növényfajta-oltalmakat,

- a 2003. január 1. napját megelőzően megadott növényfajta szabadalmak esetében a meghosszabbított oltalmi idő alakulását,
- a folyamatban lévő növényfajta-oltalom iránti bejelentéseket,
- az állami elismerésre bejelentett fajtákat abból a szempontból, hogy melyeknél indokolt növényfajta-oltalom iránti bejelentést is tenni,
- meg kell határozni, hogy a növényfajta-oltalom iránti bejelentés nemzeti (csak Magyarország területére kiterjedő), vagy közösségi (az EU 25 tagállamának területére kiterjedő) oltalom iránti bejelentés legyen-e. Lényeges szabály, hogy egyidejűleg nem állhat fenn ugyanarra a fajtára nemzeti és közösségi oltalom is,
- a fajtaneveket.

2. A más iparjogvédelmi oltalmi formákban rejlő lehetőségek vonatkozásában:

- a növényfajta-oltalomban részesített fajták védjegyoltalmát,
- a csomagolás védjegyoltalmát, vagy esetleges formatervezési minta oltalmát,
- a már lajstromozott oltalmakat,
- a folyamatban lévő bejelentéseket – különösen a védjegyoltalom esetében a felszólalás lehetőségét.

3. A jogérvényesítés vonatkozásában:

- a megkötött hasznosítási szerződéseket,
- a saját célú vetőmag-felhasználás problematikáját,
- a növényfajta-oltalom és a más iparjogvédelmi oltalmak (pl. védjegy, formatervezési minta, közösségi oltalmak) jogosultjait sértő cselekményeket,
- a jogsértések megelőzését elősegítő feladatokat.

A helyzet felmérését követően célszerű meghatározni a szellemi tulajdonvédelmi stratégia elemeit (iparjogvédelmi oltalmak iránti eljárások, a nemesítők díjazása, a hasznosítás, a licenrdíj fizetése, jogérvényesítés, saját célú vetőmag-felhasználás, stb.).

Napjainkban egyre nagyobb figyelmet kell fordítani a piaci pozíciók erősítésére és védelmére. Ennek érdekében ki kell használni az iparjogvédelmi szabályokban rejlő lehetőségeket is. Lényeges a tudatos szellemi tulajdonvédelmi stratégia kialakítása, amely átfogja a megfelelő iparjogvédelmi oltalom kiválasztásától, az oltalom megszerzésétől a már megszerzett oltalmakból eredő tudatos jogérvényesítéséig tartó folyamatot.

Az új szabályok széles körű megismerése érdekében indokolt a megfelelő tájékoztatás megszervezése is a különböző érdek-képviselői szervek összefogásával.

Dr. Szabó Ágnes

folytatás a 6. oldalról

növekszik. A kereskedelmi akadályok minimalizálása miatt a vetőmag kereskedelemben érdekelt országok csatlakoztak nemzetközi szintű harmonizált szabályzó rendszerekhez.

UPOV a növényfajta oltalom céljából létrehozott nemzetközi rendszer.

ISTA az egész világon elismert rendszer a vetőmagvizsgáló laborok akkreditációjára, és a vetőmag vizsgálatra.

OECD a fajtaminősítés és vetőmag kereskedelem globális rendszere. OECD minősítés és ISTA vizsgálatok szükségessé minden EU-ban értékesített vetőmaghoz.

Gyakorlatban mind a három eszköz (UPOV, ISTA, OECD) használata egyre fontosabb azokban az országokban, amelyek nemrégiben csatlakoztak be a nemzetközi vetőmag kereskedelembé. Mind a három szervezetnek megvan a saját külön csatlakozási procedúrája. Az országok csatlakozhatnak hozzájuk egymás után külön-külön, de van lehetőség a párhuzamos csatlakozásra is a folyamat felgyorsítása érdekében.

A vetőmag vállalatok közvetlen szerepet játszanak abban, hogy meggyőzzék hatóságukat a csatlakozás szükségességéről. Mivel ők az első számú elvezői a rendszer működésének, tárgyalásokat kezdeményeznek a fent említett szervezetek és az ország illetékes hatósága között.

Az egymást kiegészítő szervezet

UPOV, ISTA és az OECD egymással szoros együttműködik. Az OECD 1958-as megalakulása óta szoros szálak fűzik az ISTA-hoz. Az OECD rendszer ISTA vagy azzal egyenértékű szabályokat használ a vetőmag mintázás és vizsgálat során, valamint az ISTA által meghatározott vetőmagtétel nagyság az irányadó.

Az UPOV és az OECD közötti kapcsolat

- Az OECD minősítés csak olyan fajtákra alkalmazható, amely eleget tesz az UPOV által előírt DUS feltételeknek.
- A fajtákat el kell ismerni a résztvevő országban, a fajtaoltalom nem kötelező eleme az OECD listára kerülésnek, de a gyakorlatban a listára került fajták nagy része oltalmazott.
- Az OECD rendszer célja, hogy biztosítsa a fajtaazonosságot és fajtatisztaságot a vetőmag-szaporítás során.
- Az UPOV aktívan részt vesz az OECD fajta szinonim nevek használatáról folytatott vitában.
- Az információcsere folyamatos (átlinkelési lehetőség az adatbázisok között).

Eredmények a GM vetőmagokról a termelők körében

Iparági finanszírozással 2005. június 3–16. időtartamban piackutatást végeztünk a Hoffmann Research International piackutató céggel. A GM vetőmagok, fajtákkal kapcsolatos attitűdök, gondolatok és vélemények, illetve a fajták termelők számára lényeges tulajdonságának (módosítás irányvonala) és a termesztés előnyeinek feltárására, valamint a GM termékek termelési szándékának megállapítására, az egyes információs forrásokra vonatkozó preferenciák megismerésére, kvalitatív kutatással.

A kutatás célcsoportját hektárnagyság és szervezeti forma alapján választottuk ki, így a legnagyobb termelő gazdaságok vezetői kerültek kiválasztásra, tehát a gyakorlatilag a termelőket vásárlási mennyiség szerint szegmentáltuk.

Összességében a célunk az volt, hogy olyan homogén csoportot kérdezzünk meg, akik:

- vélelmezhetően rendelkeznek már információval a GM fajtákkal kapcsolatban
- magas agrotechnikai színvonal mellett gazdálkodnak
- technológiailag akár most felkészültek a GM növények termesztésére.

Szeretnénk hangsúlyozni, hogy a kiválasztás alapjánál mindenképpen döntő érv volt, hogy olyan magas iskolai végzettségű, vezető beosztásban lévő termelőket kérdezzünk meg, akik ténylegesen rendelkeznek a valódi hátrányokról és előnyökről kapcsolatos információkkal és nem csak a szélsőséges negatív álláspont jutott el hozzájuk, ami megnehezítheti az objektív véleményalkotást.

Úgy véltük, hogy a kiválasztott termelői szegmens számára nem túl bonyolult kérdésekről van szó, így – figyelembe véve költséghatékonysági szempontokat – a vizsgálatot telefonos interjúkkal bonyolítottuk le.

A kutatás mintanagysága 82 fő volt, tekintetbe véve, hogy a minta homogenitás folytán nem kellett külön részmintákat is vizsgálni.

A kutatásban olyan kérdésköröket vizsgáltunk, mint:

- a GM növényekre vonatkozó információforrások
- információforrások megbízhatósága és sorrendiségük
- információigény a GM növények termesztetőségére
- szükséges-e képzés a GM termékek használatához
- a GM növények gazdasági várható előnyei
- az előnyök sorrendisége
- a leginkább kívánatos terméktulajdonságok (módosított tulajdonságok)
- a GM fajtákból megtermelt termékek elfogadása a hazai élelmiszer és takarmánygyártók által
- jelenlegi magyar jogi szabályozás ismerete, erre vonatkozó vélemények
- termékhasználati hajlandóság az adott gazdaság területén
- a GM növények termesztésével realizálható előnyök és meglévő aggodalmak
- speciális képzéseken való részvételi hajlandóság

Az egyes információforrások, információ típusok fontosságának megítélése

Az információk rendkívül fontosak a gazdák számára, és ez a trivialis abban a személyes eladásra alapozott piaci tapasztalatunkban nyer alátámasztást, hogy a gazdák alapvető attitűdje az információ kereső és

befogadó magatartás. A mezőgazdaság természete miatt egészen más hozzáállás ez, mint a B2B (vállalatok közötti) piacon. A gazdák elmondása szerint számukra elengedhetetlen a termelési döntésekhez szükséges információk körültekintő beszerzése, hiszen esetükben sokkal nehezebben korrigálható a tévedés. Éves ciklusokban mérhető a gazdálkodás, és nagy a kockázat.

A GM növényekkel kapcsolatos információkat a termelők elsősorban az írott médiából merítik (94 %), ezt követi a tömegkommunikációs eszközök szerepe (televízió 67 %, rádió 65 %).

Emellett nagyon magas maguktól a vetőmag cégektől származó információk megléte (57 %), ami visszaigazolja más piackutatási és természetesen gyakorlatban megszerzett tapasztalatunkat, hogy a legfontosabb információforrásnak a személyes jellegűek bizonyulnak.

A telefonos interjúk során az is kiderült, hogy az Internet a legkevésbé számottevő csatorna. A gazdák többsége nem érzi magáénak az Internetet, megfogalmazásuk szerint „ez már nem az ő világuk”. Vélhetően a jövőben sem fog ez – legalábbis ebben a generációban – lényegileg változni.

Fontos volt megtudnunk, hogy mely információforrásokat tekintik megbízhatónak (1. ábra).

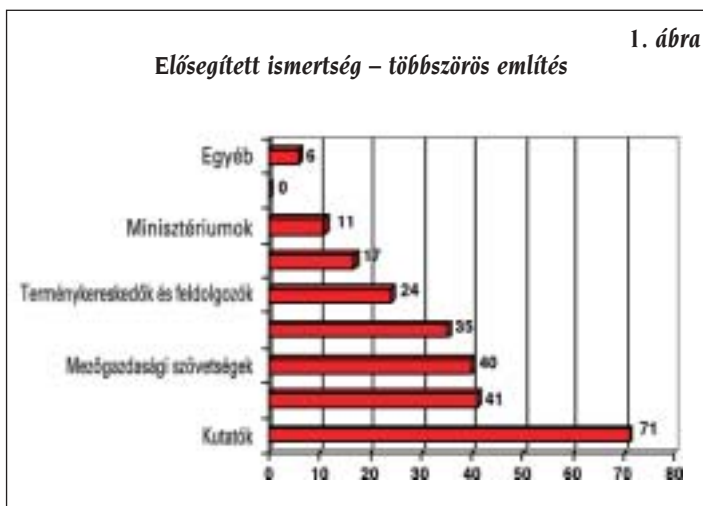
Látható, hogy a tudósok, a kutatók jelentik a leghitelesebb információforrást a termelők számára. Egyforma súlyban található meg más gazdák tapasztalata (havan), a mezőgazdasági szervezetek és a vetőmagvállalatok informális szerepe. Ez aláhúzza azt a tényt, hogy a termelők preferálják azokat az információkat, melyeket

elsősorban a személyes gazdátársi megbeszélések, az üzletkötők tájékoztatása, a szakmai találkozók (szövegségek) során szereznek. Ez valójában azt is jelenti, hogy mindennél többre értékelik a szakmai tartalmú információkat, akár kutatókon, akár a vetőmag vállalatokon keresztül szerzik be azokat.

Fontos részét képezte a fogyasztói (termelői) igények felmérésének az, hogy a termelők milyen várható előnyökhöz jutnának a GM növények termesztésével (2. ábra).

Elősegített ismertség – többszörös említés

1. ábra

A termelők a GM technológia előnyeit elsősorban az alacsonyabb költségekben jelölték meg, hiszen takarékoskodni lehet a gyomirtók és rovarölő szerek felhasználásával. Mivel a növények a betegségek és gyomok ellen, valamint a kártevőkkel szemben ellenállóak, így biztonságosabb munkavégzés mellett magasabb terméshozam várható. Azaz a munkaügyi várakozási idő a vegyszerek egyszerű felhasználásával nem húzódik ki, és a munkavégzők a vegyszerekkel ritkábban érintkeznek.

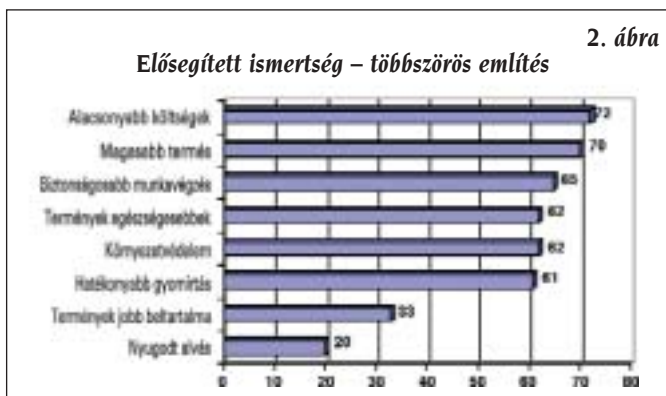
Várakozásaik szerint a megtermelt termények egészségesebbek lesznek a betegségezisztencia okán. A környezetre kevesebb vegyszer terhelés jut, így a környezetvédelmi szempontok is javulnak. Mindemellett javul az előállított áruk, árualapok minősége a jobb beltartalmi értékeknek köszönhetően.

A magyar gazdálkodók költségérzékenységét jellemzi, hogy elsőként a genetikailag módosított fajták termesztésétől a költségeik csökkentését, majd fontossági sorrendben másodikként magasabb termést, azaz realizálható nagyobb jövedelmet várnak (3. ábra).

A magyar gazdálkodók racionalitását jellemzi, miszerint a transzgenikus fajták vetőmagját aszerint kívánják alkalmazni, hogy a beépített génekkel milyen tulajdonság javítását segítik elő. Jelenleg Magyarországon a kukoricabogár (*Diabrotica virgifera virgifera* LeConte) viszonylag újabb kártevőnek minősül, mely ellen vegyszereken a lárvakelés elhúzódnása miatt hatékonyan talajfertőtlenítőkkel csak vetéssel egy menetben, granulátumokkal lehet védekezni. Ez az eljárás sem az azonban kielégítő védelmet, hiszen nem biztos, hogy a lárvá találkozik a rovar méreggel (lárvakelés egészen június végéig lehet). Kikelt re-

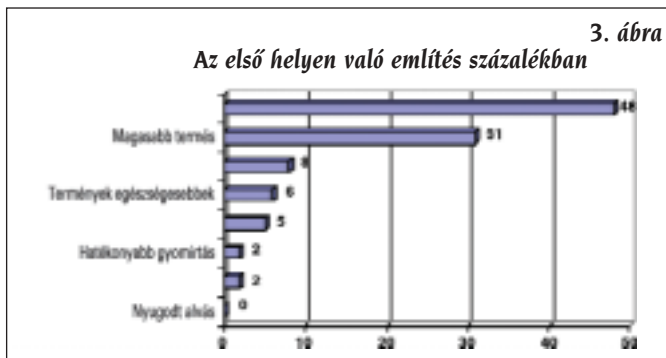
Elősegített ismertség – többszörös említés

2. ábra

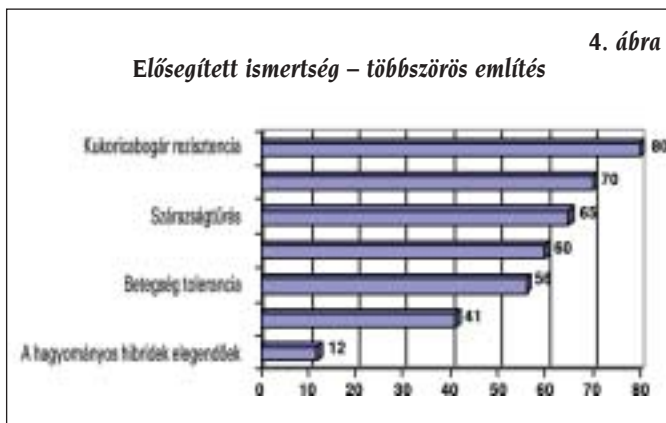
Az első helyen való említés százalékban

3. ábra

Elősegített ismertség – többszörös említés

4. ábra

pülő rovarok ellen a légi védekezésnek nagyon gyakorinak kell lennie, de semmit sem ér, ha nem nagy területeket felölelően alkalmazzák, hiszen a folyamatos lárvakelés miatt az imágók utánpótlása, valamint ezek más területekről való betelepülése folytonos.

Nem meglepő tehát, hogy a kukoricabogár elleni rezisztenciát hordozó GM faj-

tákat preferálnak legtöbbször, de majdnem ugyanilyen nagyszámú a gyomirtó szer rezisztens, szárzságtűrő és kukoricacamoly rezisztenciát hordozó transzgenikus kukorica fajtákban.

Nagyon kevesen gondolják azt a termelők közül, hogy a GM fajtáknak nincs előnye, és a konvencionális hibridek is elegendőek lehetnek a termesztésben (4. ábra).

A termelők véleményét alkották a jelenlegi magyar jogszabályokról is. Tudvalevő, hogy az 1998. évi géntörvények az európai uniós normákhoz való igazítása, valamint az organikus, hagyományos és a GM növények szabályozott módon történő egymás melletti termesztésének a törvényrendelete még mindig várta magára.

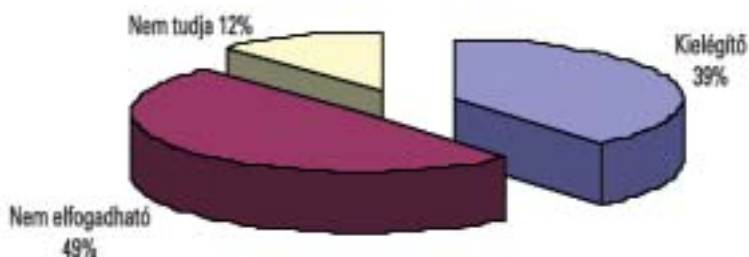
A fenti 5. ábráról leolvasható, a termelők a jelenlegi törvényi szabályozást fele részben nem tartják elfogadhatónak, hiányolják a választás lehetőségét, illetve azt szakmaiatlannak és túl szigorúnak tartják (moratórium). 12 százalékuk nem tudott érdemben állást foglalni, míg 39 százalékuk tartja kielégítőnek a magyar szabályozást.

Végül a megkérdezettek arra a kérdésre, hogy termelnének-e Magyarországon GM fajtákat 72 százalékban igennel feleltek, 28 százalékuk zárkózna el a termesztéstől nem látván biztosítottak a GM növények külföldi értékesítését, illetve környezet-

biztonsági aggályokat fogalmaztak meg.

Összefoglalva a kutatási eredményeket a termelőknek, mint vetőmag felhasználóknak pozitív véleménye van a géntechnológiáról, azt hasznosnak ítélik, mely alacsonyabb költsége és magasabb árbevétele folytán hozzájárul a termelési színvonal emeléséhez. A GM termékek közül kukoricabogár rezisztens kukorica fajtákat termelnének leginkább, de herbicid és kukoricacamoly rezisztens hibrideket is szívesen termesztenének. A technológia előnyeit környezeti és munkaegészségügyi aspektusból is megfogalmazták. Informálódási szokásaikban a személyes jelleget keresik inkább, s jóval autentikusabbnak jelölik meg a vetőmag vállalatokat, mint például zöld szervezeteket.

Dr. Czepő Mihály
Monsanto Kft.
Bíró János
Syngenta Seeds Kft.

FELHÍVÁS

A hazai vetőmagforgalom élénkítése érdekében a Vetőmag Szövetség és TermékTanács internetes vetőmagbörzét üzemeltet tagjai számára

Az Internet kiváló eszköz arra, hogy eladatan vetőmagtétel nagy eséllyel vevőre találjanak. Az információ ilyen módon történő közvetítésének létjogosultsága már ma is megkérdőjelezhetetlen és egyre nagyobb szerepet fog játszani a jövő mezőgazdaságában is. A nagyobb cégek ezt a lehetőséget már régen felismerték és folyamatosan gazdagodó honlapjukon egyre szélesebb körű szolgáltatásokat nyújtanak az oda látogatóknak. Az EU csatlakozás, a határok átalakulása a vetőmagpiac növekedését is jelenti. Az Internet mindenütt elérhető, az ajánlat tehát átlép az ország határain túl. Ezzel a lehetőséggel nemcsak a „nagy” cégeknek lehetne élni.

A VSZT megpróbál a kevésbé tőkeerős cégek, illetve magánszemélyek számára megfizethető áron egy olyan szolgáltatást biztosítani, amely segítheti vetőmagforgalmuk növelését.

A börze lehetőséget nyújt az arra igényt tartó termékTanács tagok részére, hogy folyamatosan elhelyezzék vetőmag-kínálatukkal kapcsolatos híreiket. Az így megjelenő hírekre bárki érdeklődő – akár Magyarországon, akár külföldön – rákattinthat, és folyamatos, naprakész információval rendelkezhet a magyar vetőmag-forgalmazók kínálatáról, a beszerezhetőség módjáról.

A VSZT-t igen sokan keresik meg telefonon, vagy más módon kérve, hogy hozza össze pl. zab, csillagfürt, lóbab, stb. vetőmag forgalmazójával. Mindez elkerülhető lenne, ha a vásárolni szándékozót a VSZT honlapjának kijelölt területére tudnánk irányítani azzal, hogy válasszon az ott szereplő kínálatból. A rendszer működtetésével kiküszöbölhető, hogy a gazdálkodók ismeretlen forgalmazók hatására, általuk nem ismert és adott esetben kedvezőtlen terméseredményt produkáló fajtát vásároljanak.

A honlapon működő keresőrendszer lehetővé teszi az adatbázisban történő könnyebb eligazodást és különböző feltételek alapján történő keresést. Az összes ajánlat megjelenítésétől kezdve, egyes szűkebb kategóriákon keresztül, mód van az ajánlatok fajonkénti kilistázására, valamint az adatbázisban szereplő cégek összes kínálatának lehívására.

Azok a cégek, amelyek nem kívánnak a börzében konkrét hirdetést közzé tenni, de szeretnék saját honlapjukon működő vetőmagkínálatukat reklámozni, szintén elérhetők lesznek a börzén keresztül, ha regisztrálják magukat.

Az ajánlat feltöltésének feltétele a VSZT tagság, valamint a kapcsolódó éves regisztrációs díj megfizetése. A börze használatára jogosult tag felhasználónév és jelszó birtokában korlátlanul tehet fel ajánlatot a börzébe mindaddig, míg a szolgáltatás díját fizeti. Ahhoz, hogy az ajánlat érvényes legyen, az ajánlattevőnek meg kell adni a faj nevét, a felkínált tétel mennyiségét /megadott értékhatáron belül (től – ig)/ és az ajánlat érvényességét (év/hónap/nap). Ezenfelül kitölthetők még egyéb opcionális kategóriák, úgy mint az ajánlott fajta neve, egységára, pontos mennyisége és egy részletesebb szöveges ajánlat /500 karakter terjedelemben/.

Új ajánlat csak a VSZT-n keresztül kerülhet fel a honlapra. Ha az ajánlat a VSZT Etikai Kódexének elveivel ellentétes, az ügyvezetés azt visszaküldheti az ajánlattevőnek módosításra. Annak ellenére, hogy a VSZT ügyvezetése figyeli az ajánlatokat

és megpróbálja kiszűrni az etikátlanokat, az ajánlatok tartalmáért nem tud felelősséget vállalni. Az ajánlatért a teljes felelősséget az kell vállalja, aki az ajánlat felvételét kérte.

A rendszer kiépítésének költségét a TermékTanács átvállalta. Fenntartása pedig a szolgáltatást igénybe vevő tagoknak 6.000 Ft +ÁFA éves költséget jelent, amely 2006. november 1-jétől 2007. október 31-ig érvényes. A belépő érdeke, hogy ezt az időt jól kihasználja.

Reméljük, hogy a „vetőmagbörze” kialakítása és működtetése nemcsak a belvárosi felhasználók felé, hanem más EU tagállamok vetőmag-felhasználói felé is folyamatos kínálatot jelent, és ez egyaránt elősegíti a vetőmag-forgalmazók és a vetőmag-felhasználók érdekeit.

A vetőmagbörzébe jelentkezni regisztrációs lap kitöltésével lehet, amely a honlapról lehívható, illetve kérésre megküldjük az érdeklődőknek.

Internetes Vetőmagbörze

Vetőmagot keres, de nem talál?

Nézzen körül a **honlapunkon!**

A Vetőmag Szövetség és TermékTanács honlapján növényfajok szerint rendszerezve kereshet a tagjaink által feltett vetőmagajánlatok közül!

Nincs más dolga csak kattintani!

www.vetomagtermektanacs.hu

Energia – biotermesztésből

Útkeresés címmel a Mezőföldi Agrofórum Kft. rendezvénysorozatát indított, s a 8. országos fórumot a „Bioenergia, különös tekintettel a biogázra” címmel október 19.-én Keszthelyen, a Pannon Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi karán rendezték meg. Az egész napos konferencián három előadás és több vitaindító hozzászólás hangzott el. Terjedelmi okokból az előadásokból idézünk.

Vancsura József, a Gabonatermesztők Országos Szövetségének elnöke a gabonatermesztők nevében köszöntötte a konferenciát. Szövetségünk 3000 tagból áll és 1 millió hektár felett termesztünk gabonát, amely ennél nagyobb területen történő gazdálkodást feltételez. Hisszük azt, hogy Magyarországon a gabonatermesztésnek hosszú távon megvan a jövője. Úgy gondoljuk, hogy a földrajzi és éghajlati tényezőket figyelembe véve évente 1 millió hektár felett fogunk kalászos gabonát vetni és 1 millió hektár kukoricára is hosszú távon szükségünk lesz. Ezzel továbbra is meghatározó növény lesz Magyarországon a gabona.

A többhasznú gabona

A gabona energia. A bioenergia a földön mindig is a meghatározó energiaforrások alapja volt. Ma azokat az időkét éljük, amikor az energiapolitikát újragondolva ismét egyre fontosabbá válik a bioenergia.

A bioenergia minden formája érinti a gabonaágazatot, így nyilvánvalóan első sorban a gabonatermesztőket. A bioetanol közvetlenül gabonán, a biodízel a vetésforgón keresztül, a biogáz az állatokon keresztül és melléktermékeken keresztül kapcsolódik hozzánk.

Az energiaerdők és az energiafű is egyre nagyobb szerepet kapnak a természetben.

Támogatják-e a gabonatermesztők a bioenergia termelését? Természetesen. A gabonatermesztő, egyben növénytermesztő is. A gabonatermesztő a növények megetetése révén állattenyésztő is. Ezekhez a dolgokhoz ért és ezeken keresztül szeretne megélni. Ahhoz, hogy ért és ezeken keresztül szeretne megélni. Ahhoz, hogy megéljen, jövedelmet és profitot akar

termelni. Ezért figyeli a szakmáján keresztül a piacot. Ismernie kell az árfolyamokat és az energia árakat is. Tudja, figyeli, és kész váltani először a gondolkodásában, később az eszközeiben. Támogatja és akarja a bioenergia termelését, ha biztonságot érez, és ettől biztonságot kap.

A versenyképes gabonatermesztés az alapja, hogy az energiaszektorban érdekeltek gondolkodásmódját megérthessük. Rendkívüli változásokat indukál ezen gondolkodás a mezőgazdaságban. Erre fel kell készülni. Emiatt jöttünk el ide is.

Kukoricaintervenció

Gőgös Zoltán, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára bevezető előadásában a bioenergia-előállítás egész területét áttekintette, és beszélt a megújuló energiaforrások fejlesztésére irányuló kormányzati szándékokról. Azért is fogadtam el szívesen a fórum meghívását, mondta az államtitkár, mert a miniszterelnök megbízásából másfél évig ennek a területnek voltam a kormánybiztosa, és gondolom sok olyan dologról tudok beszámolni, ami a közvéleményt széles körben érdekli. Azt látjuk, hogy az egész energetikai üzletág mindenhol átalakulóban van, nálunk is, Európában is; így most egy olyan lehetőség van az ágazat előtt, amit nagyon szerencsétlen dolog lenne nem kihasználni. A következő időszakban a stratégiát úgy kívánjuk kialakítani, hogy figyelembe vesszük az ágazat egyéb ágainak: az állattenyésztésnek, növénytermesztésnek, kertészetnek az érdekeit is. Szeretnénk egy olyan önálló üzletágot létrehozni a termelői kör bevonásával, amely hosszú távra stabilizálhatná a piacainkat.

A fosszilis energiahordozók iránti kereslet megnőtt, miután nagy fejlődő országok léptek be a piacokra: Kína, India; ugyanakkor egyre inkább látható, hogy a megfelelő áron kitermelhető hagyományos energiahordozók készlete véges. Fel kell készülnünk tehát arra, hogy valamivel helyettesítsenünk kell azokat. Erre vonatkozóan intenzív kutatás zajlik, de hosszú távon nem a mezőgazdaságra alapozott módszer lesz a végső megoldás. Jelenleg főleg az üzemanyagok területén és a tüzeléstechnikában meghatározó a mezőgazdasági alapanyagokra alapozott energia-termelés.

A fosszilis energiahordozók árnövekedése kezd fékeződni, szerintem pontosan azért, mert rájöttek arra, hogy ilyen ágon emelik az árakat, akkor nagyon intenzíven

fog megindulni az alternatív energiahordozók fejlesztése. Ez ez konkurenciaharc, de nem hinném, hogy a mostani, 70 dollár körüli olajár-szintről lényegesen csökkenne az olaj ára. Nyáron, mindig van egy viszonylagos áresés, de az ár, az intenzívebb energiafelhasználás időszakban ismét folyamatosan növekszik, és elérkezik az a pont, amikor már az európai uniós intervenciók alapanyagárákkal, nagyjából kiegyenlítődik az árkülönbség.

A brazil alkohol-előállítás már 40 dolláros olajár szinten versenyképes árú a fosszilis energiahordozókkal. Az amerikai, főleg a kukoricaalapú alkohol-előállítás 60 dollár körül már versenyképessé vált, nálunk viszont ez a kukoricából nyert etanolnál mintegy 80 dollár, a biodízelnél pedig kb. 90 dollár körüli olajárnál egyenlítődik ki. Természetesen ez csak addig igaz, amíg az intervenciók rendszer Európában viszonylag magas szinten tartja a gabonaárakat.

Abban semmi kétség, hogy egy-két év múlva – majdnem biztosan lehet mondani – Európában megszűnik a kukorica intervenciók átvétele. Onnantól kezdve a gabonafeleslegünknek biztos piacot kell teremteni. Ezért is tervezzük – és erre van már egy kormányhatározat, amit március 27-én fogadtunk el 2058-as számon – hogy 800 ezer tonna bioalkohol-kapacitás létesítésére van szükség. Magyarországon ez durván 2,5 millió tonna gabona vagy olyan alkohol-alapanyagok megfelelő növények feldolgozását jelenti, amelynek megtermelése már viszonylag nagy területi igényekkel jár. Jelenleg már több olyan előkészített beruházás indult, amely engedélyezési szakaszban van.

Támogatások

A helyszín kiválasztva, a cégek megvanak, engedélyek beszerzése folyamatban van. Magyarországon egyébként is van már ilyen gyártókapacitásunk, hiszen Európában a nagyobbak közé tartozik a két jelenlegi alkoholgyárunk, ami elég jó piaci pozíciókat ért el Európában is. Ebbe a folyamatba állami eszközökkel, ezek támogatásával nem akarunk beavatkozni. Ezek akkora beruházások, hogy itt már a projektnek a saját lábán meg kell állnia. Ezek a feldolgozók a piacon alapanyag-igénnyel fognak megjelenni. Ezekben a nagy kapacitású üzemekben a hazai tulajdonlást nagyon nehezen tudom elképzelni, hiszen itt olyan, elsősorban svéd és német érdekeltségű cégek jelentek meg,

amelyek a megtermelt mennyiséget döntő többségében el is kívánják innen vinni, azaz saját maguk kiszolgáltatására szeretnék használni.

A másik ág, amit az egységes mezőgazdasági, vidékfejlesztési alapból szeretnénk támogatni, a kisebb kapacitású végterméket vagy csak egy köztes terméket előállító üzemek. Szeretnénk, ha ez a program, amelynek az előkészítése intenzíven zajlik, úgy valósulna meg, hogy az állattartással egybekötve, és egyben környezetvédelmi szempontokat is belevéve komplex kistüzemi rendszert állítsunk fel, ami azért lehet versenyképes, mert saját magának viszonylag olcsón tud energiát előállítani, és a mellékterméket saját környezetében tudja felhasználni. Azt szeretnénk viszont, hogy ezek alapvetően termelői tulajdonú üzemek legyenek, és ebben egyértelműen szerepet szánunk a kistérségi szerveződéseknek. Egy ilyen 15-20 ezer tonnás mezőgazdasági alapanyagigény esetén – figyelembe véve azt is, hogy azért van a állattartásnak is felvevő kapacitása – egy ilyen üzem 8-10 falunak, vagyis egy mikrotérségnyi területnek tudja a problémáit megoldani, a logisztikától kezdve a kisebb foglalkoztatás-bővülésig.

Biogáz, biodízel

A másik terület a biodízel. Magyarországon az olajnövények termesztési lehetőségei végesek. Közel sem akkora a feleslegünk, mint a kukorica esetében, ezért ha itt önellátást szeretnénk, az kb. kétszáz ezer tonna biodízel-igényt jelent, amelynek a tenderesítése már le is zajlott. Ennél sokkal többre nem leszünk képesek; ismert, hogy Magyarországon repcét termesztani elég korlátozottan lehet.

Térjünk át a biogázra. A biogázt szeretnénk alapvetően bekapcsolni a rendszerbe, de az egy önállóan is életképes terület lehet, hiszen sok olyan jogszabály van, amit 2012-ig nekünk is be kell majd vezetni, amelynek elsősorban az állattartó telepek környezetvédelmi előírásaival kapcsolatosan. Ha már egyszer be kell ruháznunk egy környezetvédelmi feladatra, akkor jó lenne, ha az a beruházás valamit hozna is, ne csak egy holt tőke legyen. Ezért a következő fejlesztési programunkba szeretnénk ezt is beépíteni. Ezt a programot operatív rendszerben a FVM kezeli egyedül, és nagyjából 1000 milliárd forintunk lesz fejlesztésre a következő hét évben. Ez még így sem lesz elég. Most azon dolgozunk, hogy a különböző regionális, illetve a más ágazati operatív programokkal – elsősorban az energetikai meg a környezetvédelmi program – is tudjunk átjárhatóságot biztosítani. Olyan feladatot oldunk meg, ami főleg a vidékfejlesztés ügyében talán más ágon nem lehetséges. Én azért persze óvnék mindenkit,

hogy ettől, főleg a foglalkoztatás terén csodákat várjon. Az ágazat egy alapvető technológiai fejlesztés előtt áll, ezt mindenki tudja, főleg az állattartó ágazatok, és ez nemhogy munkahelyet teremtene, hanem inkább munkaerő-felesleggel fog járni. Ennek a problémának elébe kell néznünk, hiszen egy korszerűsítés mindig azzal jár, hogy kevesebb erőforrással lehet megoldani.

Dr. Hajdú József, az FVM Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézetének tudományos főigazgató-helyettese a biogázüzemek hazai perspektíváiról tartott beszámolót. A biológiai alapú megújuló energiahordozók között fontos helyet foglal el a biogáz, amely a mezőgazdaságban integrált üzemekben állítható elő és mint energiaforrás univerzálisan használható fel. A tisztított biogáz a metánkoncentráció növelése (dúsítása) után a gázhálózatba táplálható, gázmotorban eltűzelve mechanikai teljesítményt nyerhetünk, a motorral áramfejlesztőt üzemeltetve villamos áramot állíthatunk elő, a biogáz eltűzésével hőt termelhetünk, amelyet fűtéshez, szárításhoz lehet felhasználni, de a biogázzal hűtőgépeket is üzemeltethetünk, vagy a belőle nyert metánnal (60-70 %) tüzelőanyag-cellákat működtethetünk, amelyeket a jövő energia forrásaként emlegetnek. Sűrített biogázzal a gépjárművek motorjai is működtethetők. Egy hektárról termelt biomasszából nyert biogázzal kétszer annyi futás-teljesítményt érhetünk el, mint a biodízellel.

Fermentáció

Magyarországon évente jelentős biomassza keletkezik, amely potenciális alapanyaga lehet a hazai biogáz-termelésnek. Ezek között kiemelhető az évi 24-25 millió tonna hígr trágya, a 4-5 millió tonna almos-

trágya, a 200-250 ezer tonna élelmiszeripari melléktermék és a 360-380 ezer tonna állati hulladék egy jelentős része, hasonlóan a 4,5-5,0 millió tonna szilárd kommunális hulladékból a szerves biomassza, a 170-175 ezer tonna szennyvíziszap egy része. Ezek mellett jó adottságokkal rendelkezünk a jó gázkihozattal biztosító silókukorica és teljes gabonanövények termesztéséhez, amelyekkel a gáztermelés hatékonysága növelhető. Ugyanakkor a gyepek termése és a tájapolás kaszáléka is bekerülhet a fermentorokba. Alapanyag szempontjából a hazai biogáz-termelés fejlesztésére kedvezőek a lehetőségek. Technológiailag kedvező ugyanis többféle biomasszával táplálni a fermentorokat és ezáltal a három fázisban dolgozó baktériumok számára a legkedvezőbb feltételeket biztosítani. Az állati trágyákból nyerhető biogáz mennyisége viszonylag alacsony (40-90 m³/t, sokkal kedvezőbb a gabonafélékből (170-220 m³/t) és még kedvezőbb az élelmiszeripari, mindenekelőtt a vágóhídi hulladékokból (250-380 m³/t) a gázkihozattal. A különböző biomasszák bekeverésével hatékonysági és gazdaságossági okokból el kell érni a 120 m³/t gázkihozattal.

Villamos energia

A szakértői becslések szerint biogázüzemek telepítésével rövid távon 290-300 MW villamos energia termelőkapacitás is létrehozható, amely két közepes hőerőmű teljesítményének felel meg. Az üzemek alapanyagának nagy részét – 70-80 %-át – a jobb gázkihozattal biztosító növényi eredetűek (silókukorica, cukorcirok, gyeptermekek stb.) szolgáltatathatnák, amelyek a legtöbb biogázüzem környezetében biztonságosan megtermelhetők.

Őszi kalászos vetőmaghelyzet

A fémzáróási szezon vége felé járva nem nagy merészség részemről kijelenteni, hogy a 2006. év negatív előjellel kerül be a magyar mezőgazdaság „történelemlékönyvébe”. Az elmúlt 50 évben nem volt ilyen csekély nagyságú az őszi kalászos fajok vetőmag-szaporító területe és a fémzáróási mennyiségek is messze elmaradnak a megszokottól.

Hazánk EU csatlakozása óta tapasztalt terület és fémzáróási mennyiségre vonatkozó csökkenési tendencia annak ellenére folytatódott, hogy az elmúlt két évben fajtabemutatókon, különböző szakmai fórumokon, médiákban már kiemelt helyett kaptak a fémzárólt vetőmaghasználat vitathatatlan előnyei. Ezek a módszerek azonban az alább részletezett adatok alapján nem elégségesek a válság rendezéséhez, további megoldások keresése vár a gabonaágazat szereplőire. Az idei őszi tapasztalatai alapján illúziókba ringatjuk magunkat, akkor is, ha a probléma fő okozóját az árugabona alacsony piaci átvételi árával magyarázzuk, hiszen a betakarítást követően kialakult 33.000 Ft/tonna ár az utóbbi évek legmagasabb árának számít, mégsem nőtt a kereslet az őszi búza fémzárólt vetőmag iránt. A kisebb vetőmag-szaporító területtel rendelkező őszi kalászos fajok vetőmagja iránt ugyan nagy volt a kereslet, de ez csak az elmúlt években történt vetőmag-szaporító területcsökkenés egyenes következménye volt. A rendkívül kicsi területeken nem termelt elég vetőmag 2006. évben (pl. tritikále, rozs).

Nézzük a főbb őszi kalászos fajok idei vetőmag-előállítási tapasztalatait.

A tavalyi 43.478 hektáros szemlélt területtel szemben 2006. évben 32.278 hektár **őszi búza** vetőmag-szaporítást jelentettek be szántóföldi ellenőrzésre és minősítésre. A legnagyobb mértékű csökkenést a Hajdú-Bihar, Heves, Tolna megyei térségekben tapasztaltunk. Csongrád és Zala megyében viszont nőtt a terület. A 2.500 hektáros főleg Jász-Nagykun-Szolnok megyei visszavonás és a kizárt területek figyelembevételével 28.132 hektár kapott alkalmas minősítést. 1.659 ha (5,5 %) részesült alkalmatlan minősítésben. A kizáróási arány a 2005. év eredményeihez képest közel 2 százalékkal nőtt, melynek legfőbb oka, hogy az elmúlt évek átlagánál

csapadékosabb és hűvösebb volt a tél és a tavasz. A csapadékos időjárásnak, valamint helyenkénti nyári jég és viharkárnak köszönhetően kizárásra került elemi kár, fejletlenség, kiegyenlítetlenség és általános kultúrállapot miatt több tábla, illetve táblarész főként Békés, Csongrád, Szabolcs, Borsod és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben. A víznyomásos területeken jobban szaporodtak a különböző gyomok is (nagy széltippan, mezei acat stb.). Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a kizárások nagy része vadzab fajok (Avena spp.) túlzott mértékű elterjedésének volt köszönhető Békés és Győr-Moson-Sopron megyékben. A jövőben nagyobb gondot kell fordítani ezen fajok irtására, mert fémzáróaláskor nem fordulhatnak elő, a vetőmagtélételekben és engedményezésben sem részesíthetőek a vadzab tartalmú tétételek.

Az idei szemle időszakban is Békés megyei térségben 42,6 ha került kizárásra megdőlés miatt, melynek oka nemcsak a kedvező időjárás miatti „túl nehéz”, kitelt szemeket tartalmazó kalászosokban és a júniusi viharokban keresendő, hanem több jó talajadottságokkal rendelkező szaporító helyen a túlzott N ellátás mellett az elvetett csíraszám megválasztása sem volt racionális.

A gyakori esők miatt a fejlett, kellő tőszámú, buja állományokban olyan mikroklíma keletkezett, amely kedvezett a gombabetegségek kialakulásának és terjedésének. A lisztharmat és levélrozsda mellett, az idei évben septicidózis peylyvabarnulás és

fuzárium tüneteit láthattuk gyakrabban a szaporításokban. A szántóföldi ellenőrzések során, fajtától függetlenül, kétszeri védekezés után is tapasztaltunk fuzárium fertőzést, négyzetméterenként a kalászosok 3–10% volt fertőzött. A 15 %-os minősítési határt 74,5 hektár szaporítás lépte át Vas, Heves, Csongrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben. A táblán tapasztalt fertőzések alacsony csírázóképeséget okoztak több vetőmagtételnél, mert az elsődleges fertőzés következtében aszott szemek rostálással ugyan eltávolíthatóak, azonban a szabad szemmel kevésbé látható másodlagos fertőzést mutató szemek benne maradnak a vetőmagtélételekben. Az ilyen szemek ugyan jobb esetben csírázhatnak, de a csíranövény életképessége messze elmarad az egészségestől.

A tavaszi időjárás miatti víznyomásos, helyenkénti gyengébben bokrosodó állományok, valamint a nagy nyári hőség miatti szorult szemek magasabb aránya miatt a termésátlag elmarad a tavalyi évi átlagtól. A tényleges termésátlag 4.996 kg/ha, ami jó közepes termésnek számít az őszi búza vetőmag-előállításokban. Legnagyobb termésátlagot a Dél-dunántúli térségében regisztráltunk (5.941 kg/ha.). A Fejér-Veszprém és a Békés-Csongrád-Bács-Kiskun megyei Területi Vetőmag-felügyelőségek területén meghaladta a termésátlag hektáronként az 5 tonnát.

A kilencvenes évek elejétől fogva lineárisan csökken a táblanagyság. 1993-ban 36,3 ha, 1997-ben 22,8 ha és 2004-ben már csak 16,8 ha. 2006-ban – köszönhetően a

Őszi búza vetőmag-előállítás (1990–2006)

Év	Szap. terület ha	Fajták száma (db)	Táblák száma	Átlag termés kg/ha	Összes termés (t)
1990	74.537	46	2.036	5.401	369.150
1991	47.943	45	1.445	5.502	219.173
1992	33.834	45	1.020	4.827	153.147
1993	40.619	50	1.120	3.871	151.611
1994	53.095	57	1.917	5.448	261.189
1995	53.371	60	2.084	5.043	243.726
1996	54.865	64	2.077	4.171	217.012
1997	55.079	70	2.365	5.219	267.896
1998	56.155	74	2.604	5.250	278.587
1999	43.572	82	2.179	4.652	189.431
2000	54.058	87	2.855	4.961	255.372
2001	65.352	101	3.230	5.180	327.420
2002	54.488	100	2.899	4.515	240.360
2003	52.205	109	2.908	3.566	181.260
2004	50.409	107	3.018	6.057	297.767
2005	43.477	105	2.411	5.238	221.190
2006	29.791	108	1.743	4.996	140.540

szaporító terület csökkenésének – kissé nagyobb 17,1 ha.

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk előtt féltő volt, hogy a magyar termelőkre majd rázúdítják a EU Közös Fajtakatalógusában található több száz kalászos fajtát. Azonban szerencsére ez nem következett be, hiszen a termesztői tapasztalat szerint csak azon őszi búza fajtákat lehet több éven át gazdaságosan termesztani hazánkban, melyet a Kárpát-medencében, vagy vonzáskörzetében nemesítettek, és állami kísérletekben bizonyították alkalmaságukat. A Nemzeti Fajtajegyzéken található 114 fajtából 91 fajta (+4 fajtajelölt) vetőmagját állították elő 2006-ban. Ezen kívül a 2005. évi tízzel szemben 13 fajta az Európai Unió fajtalistáján szerepel. A fajták száma hárommal nőtt 2005 évhez képest a jelentős területcsökkenés ellenére, ami nem könnyíti meg a gazdák választását. Még mindig hiányzik számukra az európai fejlett országokban jól bevált ajánlati fajtalista intézménye. A szaporított fajtából 68 magyar nemesítésű, 45 pedig külföldről honosított, illetve behozott fajta. Az előző 5 évben nőtt ugyan a külföldi fajták száma a szaporításokban (29-ről 45-re), azonban a területi részarányuk 22-25% között mozog, nem nőtt EU csatlakozásunk óta jelentős mértékben (2002: 21,3 %, 2004: 21,9 %, 2005: 24,9%, 2006: 24,2%).

Az alkalmas minőségű vetőmag-szaporító területek alapján az első 20 fajta adja a terület 74,4%-át: Mv Csárdás 7,4%, Mv Magdaléna 7,1%, Lupus 6,0%, GK Kalász 5,8%, Mv Verbunkos 5,7%, Mv Palotás 4,4%, GK Petur 4,3%, Mv Ködmön 3,5%, Mv Suba 3,3%, Mv Magvas 3,3%, GK Garaboly 2,9%, Jubilejnaja 50 2,9%, Saturnus 2,8%, GK Ati 2,8%, Mv Marsall 2,7%, GK Élet 2,5%, Mv Mazurka 1,9%, Mv Walzer 1,9%, Mv Süveges 1,7%, GK Csongrád 1,5%.

2006 október 16-ig 69.001 tonna őszi búza vetőmagot fémzároltunk. A tavalyi év hasonló időszakában 12.324 tonnával többet. Várható még időarányosan kb. 5.000-6.000 tonna fémzárólagási igény, tehát a végösszeg 74.000–75.000 tonna körül fog alakulni. Ennél csak 1991-ben zártunk kevesebbet őszi búzából az elmúlt évtizedekben.

A fémzárólagási előterjesztett vetőmag-tételek minősége 2006 őszén kiváló. A gombabetegségek elterjedése miatt ugyan több tétel csírázóképesége nem érte el a minősítési határértéket, azonban ezeket az előcsíra eredmények alapján már nem terjesztették elő fémzárólagásra. A belföldi felhasználásra fémzárólag mennyiségéből alkal-

matlan minősítést mindössze 2.077 tonna (3,0%) kapott.

A 2004 májusától lezárt tételeknél már nem kötelező az évenkénti minőség-ellenőrzés, azaz a megújító átzárás, ezért a 2004 év őszéről áthúzódó készletek nagy részét az eredeti minősítő okmányokkal forgalmazhatták. Ennek ellenére számos vetőmag-tulajdonos hivatalos, vagy saját mintavétel után a tételt reprezentáló mintát bevizsgáltatta az OMMI-val, így az újabb vizsgálati eredmény lehetővé tette a tétel jobb eladhatóságát.

2006-ban 4.099 hektárra csökkent az **őszi árpa** vetőmag-előállító terület nagysága a tavalyi 4.348,6 hektárral szemben. Ennek a fajnak az elmúlt tizenöt évben csak 1999-ben volt kisebb a vetőmag-szaporító területe, köszönhetően a vetésre nem kedvező 1998-as őszi időjárásnak. Az őszi búzával szembeni csekélyebb csökkenés azzal magyarázható, hogy az árunövény piaci ára kedvezően alakult az elmúlt 2 évben a külföldi megkeresések miatt. A kalászos növények közül ezen faj vetőmagja iránt volt a legnagyobb kereslet 2005 év őszén.

Alkalmatlan minősítést 1.055 ha (2,5%) kapott fajkevertség (47,9%), elemi kár (9,5%), fajtakevertség (28,6%), és fejletlenség (14,2%) miatt. A fejletlenség és elemi kár miatti kizárások az Alföldön bekövetkező csapadékosabb időjárás következménye volt. Több táblán a Drechslera teres és a Helminthosporium sativum fertőzéseket tapasztaltunk, melyek helyenként a pelyvára is átterjedtek. Az utóbbi két évben nagyobb számban találtunk árpa-porüszöggel fertőzött kalászokat, azonban ez a betegség terjedése szakszerűen elvégzett csávázással megszüntethető.

Őszi búza vetőmag-fémzárólagások (1990–2006)

Év	Összes termés (t)	Fémzárólagból		
		összes (t)	Belföld (t)	Export (t)
1990	369.150	140.870	136.173	51
1991	219.173	70.722	63.861	2.554
1992	153.147	85.515	80.377	2.751
1993	151.611	99.419	93.216	2.606
1994	261.189	148.621	144.558	1.079
1995	243.726	131.408	125.447	1.153
1996	217.012	141.275	130.847	1.823
1997	267.896	160.536	140.439	472
1998	278.587	143.119	128.516	1.097
1999	189.431	152.803	141.049	61,5
2000	255.372	186.799	182.553	659
2001	327.420	168.526	155.366	1.670
2002	240.360	161.544	153.224	1.331
2003	181.260	139.615	130.076	2.534
2004	297.767	157.524	151.491	1.551
2005	221.190	86.099	80.477	1.321
2006*	140.540	69.001	?	?

* 2006 10.16-ig lezárt mennyiség

Az 53 Nemzeti Fajtajegyzéken szereplő fajtából csak 33 db államilag minősített árfajtából, egy fajtajelöltből és egy EU-s fajtából történt vetőmag-előállítás. Sorrendben az első tizenkettő fajta, amely az alkalmas minősítésű szaporító terület 79,1 %-át adja a következő: Rex 12,1%, Nelly 11,0%, KH Viktor 9,7%, Botond 9,5%, Candesse 5,7%, Petra 5,6%, Esterel 5,4%, Vanessa 5,0%, KH Tas 4,5%, Laverda 4,1 %, Angora 3,5%, KH Turul 3,0%. 4 fajta magyar, 4 fajta német, 2 fajta francia, egy-egy horvát és osztrák nemesítésű.

Az országos termésátlag majdnem megegyezik a tavalyi évi eredménnyel 4.875 kg/ha (2005: 4.855 kg/ha). A termésátlagok a megyék között nagyon szórta. A dunántúli megyékben Vas és Zala megye kivételével a termésátlag meghaladta az 5 tonnát hektáronként, míg a belvízzel jobban sújtott Jász-Nagykun-Szolnok-Heves-Pest megyei Területi Vetőmag-felügyelőség térségében nem érte el a 3.700 kg/ha-t.

2006. év október közepéig fémzároltunk 13.536 tonna őszi árpa vetőmagot, mely 1.067 tonnával meghaladja a 2005 évi fémzárolt mennyiséget (2004: 18.996,5 tonna). Információink szerint a tavalyi évhez hasonlóan vetőmaghiány jellemezte a piacot. Így várható, hogy a jövőben nőni fog ezen kalászos faj vetőmag-előállító területe.

A lezárt tételekből mindösszesen 302 tonna kapott alkalmatlan minősítést ala-

csony csírázóképesség és magas áthullás miatt.

A kalászos növények közül az Európai Unió csatlakozásunk legnagyobb vesztese a rozs mellett kétségtelenül a kilencvenes évek és az új évezred első éveinek sikernövénye az **őszi tritikále**. Míg 2004-ben történetének eddigi legnagyobb vetőmag-előállítási területnagyságát érte el, addig 2006-ban ennek már csak kevesebb, mint 17 százalékan 723,4 hektáron jelentettek be szántóföldi ellenőrzésre tritikále vetőmag-szaporító területet. Az intervencióra jogosult növények közül való kizárása hátrányosan érintette a piaci lehetőségeit, így a termelők költségtakarékosság miatt nem vesznek fémzárolt vetőmagot.

Idén kizárásra került 30 hektár fajkevertesség, 9,3 ha szelektációs hiba, 4 hektár fejletlenség és 10,5 ha Pest megyében elemi kár miatt. A szaporításokban 11 db fajta szerepelt, melyekből 5-5 db fajta lengyel, illetve német, 1 db fajta pedig magyar nemesítésű. Az első 4 fajta (Bogo 28,3%, Kitaro 20,0%, Disco 11,9% és Presto 11,2%) adja az alkalmas minősítésű területek 71,4 %-át.

A tritikále átlagtermése 4.045 kg/ha, amely 709 kg/ha-al kevesebb, mint 2005-ben. Terméscsökkenő tényezők a tritikálénál az utóbbi 3 évben megjelenő lisztharman és levélrozsda fertőzések, mely fertőzések esetén nagy fajtakülönbségek figyelhetők meg.

A tényleges termés 2.708,8 tonna volt, amely közel 7.746 tonnával kevesebb, mint az azt megelőző évben.

2006. október 16-ig 3.083 tonnát fémzároltunk, amely a lezártlan ókészetek fémzárólása miatt haladja meg a 2006. évi nyers termésmennyiséget. Alacsony csírázóképesség miatt 212 tonna (6,9%) alkalmatlan minősítésű lett. Csak az Alföldön termelt tételeknél fordult elő minőségi probléma a búzánál ismertetett okok miatt.

Végezetül fel szeretném hívni a figyelmet egy olyan fémzárólatási gyakorlatra, mely veszélyeket rejt mind a vevő, mind az eladó részére. Az elmúlt évek gyenge vetőmagkereslete miatt, a fémzárólatóknál nagyszámú vetőmagtétel maradt eladatlanul, így a rákövetkező szezonban óvatosságból csak konkrét vevői megrendelésre nyújtottak be Intézetünkhöz fémzárólatási igényeket. A vetés közeledtével vevői nyomásra nem várták meg a hivatalos laboratóriumi eredményeket és forgalomba hozták a tételeket. Alkalmatlan minősítésű vetőmagtétel forgalomba hozatala következtében a fémzárólató és a kereskedő is vét a vonatkozó jogszabályok ellen, és cselekedete minőségvédelmi bírság kiszabását vonja maga után, a vevő pedig már csak a vetés után értesül a vetőmag rossz minőségéről.

Benke Zoltán

kalászos témavezető, OMMI

HÍREK

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) központi ügyfélszolgálati irodája 2006. július 24-én elköltözött a Bp. V. Alkotmány u. 29. sz. alól a **Bp. IX. ker. Soroksári út 22-24. sz.** alá.

Az ügyfélfogadási rend, a telefonszám és az e-mail cím változatlanok:

Hétfő, Kedd, Csütörtök: 9 órától – 12 óráig és 13 órától – 16 óráig

Szerda és Péntek: 9 órától – 12 óráig

Tel.: 06-1-37-43-603; 06-1-37-43-604; 06-1-47-52-110 • Fax: 06-1-47-52-114

E-mail cím: ugyfelszolgalat@mvh.gov.hu

* * *

2006. november 30. – december 2. között kerül megrendezésre az FHC China 2006 élelmiszer, ital és vendéglátó ipari kiállítás, Sanghaiban, mely a térség egyik legjelentősebb szakkiállítása. Az ITDH Kht. rendkívül kedvezményes lehetőséget biztosít a magyar cégek számára a kiállításon való részvételre.

A támogatott tételek: • Területdíj (100 % ITDH),

• Installációs költség (50 %),

• Regisztrációs díj (50 %),

• Árukiszállítás (50 %),

• Repülőjegy (50 %, cégenként 1 fő, támogatás összege max. 150.000 Ft),

• Szállás (50 %, cégenként 1 fő, támogatás összege max. 15.000 Ft/éj).

A kiállító céget terhelő költségek fentiek alapján becsült főbb tételei:

• 50.000 Ft/m² (támogatott standdíj, a cégenként kötelező minimum várhatóan 6 m²),

• 200.000-250.000 Ft (árúkiállítás 50 %-a, áru mennyiségétől függően),

• 110.000 Ft (BUD-SHA repülőjegy 50 %-a),

• 15.000 Ft/éj (szálloda 50 %-a).

A rendezvény angol nyelvű honlapja: www.fhcchina.com

A jelentkezéseket **Kozlovsky Zoltán** programfelelős részére kell eljuttatni.

Elérhetőségei: ITDH Magyar Befektetési és Kereskedelemfejlesztési Kht.

Tel.: 1-473-8229 Fax: 1-473-8225 • kozlovsky@itd.hu • www.itd.hu

Minősítési díjak néhány európai uniós tagországban

A Vetőmag Szövetség és Terméktanács (VSZT) külföldi társ szervezeteinek közreműködése révén beszerezte néhány ország szemlézési és minősítési, illetve az egyéb vizsgálatok és kiegészítő szolgáltatások díjtételeit.

A VSZT honlapján www.vetomagtermetanacs.hu elhelyezett táblázatokból Franciaország, Olaszország, Cseh Köztársaság, Szlovákia és Lengyelország díjszabását tekinthetik meg az érdeklődők.

Csávázott, fémező vetőmagok csomagolóanyagainak visszagyűjtési kötelezettsége

A 2002 év májusában megjelent 94/2002. (V. 5.) Kormányrendelet, meghatározta, hogy a csomagolási hulladék visszagyűjtésének, újrahasznosításának, ártalmatlanításának kötelezettje a gyártó, import esetén a termék első forgalomba hozója. A kormányrendeletben előírt kötelezettség valamennyi szakmára vonatkozik.

A növényvédő szerrel szennyezett csomagolóanyag hulladékok visszagyűjtését az FVM 103/2003. (IX. 11.) sz. rendelete szabályozza.

A növényvédő szerrel szennyezett csomagolóanyagok visszagyűjtésének és ártalmatlanításának koordinálására alakult meg a CSEBER Kht. 2003. január 1-jén. A Kht. valamennyi magyarországi növényvédő szer gyártótól és importortól – szerződés alapján hasznosítási díj fejében – átvállalja és teljesíti a visszagyűjtési, ártalmatlanítási, adatszolgáltatási kötelezettségeket. A Cseber Kht. tagjai 100% termék-díj-mentességben részesülnek.

A csávázott vetőmagok csomagolóanyagai fenti rendeletek hatálya alá esnek, azaz ezek a csomagolóanyagok is növény-

védő szerrel szennyezettek, ezért a csávázott, fémező vetőmagok előállítói, importőröi is kötelezettek. 2007. január 1-jétől a Cseber Kht. – mint koordináló szervezet – hajlandó e kötelezettségeket Önöktől is átvállalni.

Kik a kötelezettek?

Azok a csávázott vetőmag-előállítók, importőrök, **akik a terméket először hozzák forgalomba**. Tehát, ha valaki csak saját üzeme számára állít elő vetőmagot, az nem tartozik ebbe a körbe.

Mi a további teendője a kötelezetteknek?

1. Valamennyi kötelezettel a Cseber Kht. hasznosítási és termékdíj-átvállalási szerződést köt. Ezeket a szerződéseket a Cseber Kht. bejelenti, jóváhagyatja a KVVm-el, valamint a Környezetvédelmi Főfelügyelőséggel.
2. A szerződések megkötéséhez, kérem, vegye fel a kapcsolatot a Cseber Kht.-val (Lantos Péter ügyvezető igazgató, tel: +(1) 340-5411, 06-30/9507-637, peter.lantos@cseber.hu), közölje, hogy 2006-ban

milyen fémező vetőmagot hozott forgalomba, milyen kiszerelésben, és mennyiségben. Közölje továbbá a csávázott vetőmag csomagolóanyagát (papír, műanyag, big bag, konténer) és egy db csomagolóanyag súlyát.

3. Cseber Kht. a megküldött adatok alapján külön-külön elkészíti és a kötelezetteknek aláírásra megküldi a szerződéseket.
  4. Cseber Kht. tervezett hasznosítási díja, (amely fedezi a begyűjtés, ártalmatlanítás, adatszolgáltatás költségeit)
Műanyag (PP) zsák	0,6 Ft/kg töltött súly
Papír zsák	1,0 Ft/kg töltött súly
Takarófolia	0,0 Ft
Raklap	0,0 Ft
5. További előnye a Cseber Kht.-hoz való csatlakozásnak, hogy Önök mentesülnek az APEH felé történő termékdíj bevallási kötelezettség alól is.
  6. A 2007. január 1-jétől érvénybe lépő szerződéseket legkésőbb november végéig a Cseber Kht.-nak el kell juttatnia a KVVm-be, ezért kérem, hogy a kapcsolatot mihamarabb felvenni szíveskedjenek.

Minden szakma rendet rakhat soraiban

Most már a Vetőmag Szövetség és Terméktanács tagjai számára is ingyen elérhető az Opten követelés-nyilvántartó rendszere. Minden szakma lehetőséget kap arra, hogy részt vegyen a magyar gazdaság kihívásainak, és a körbetartozások rendszerének főlészámolásában, miután az Opten Kft. ingyenessé tette az ÉVOSZ-szal közösen megformált követelés-nyilvántartó rendszerét.

Bármilyen szakmai szövetség, kamara, vagy más érdekvédelmi szervezet lehetővé teheti tagjai számára az Opten követelés-nyilvántartó rendszerének ingyenes használatát – jelentette be **Tóth Tamás**, az Opten Kft. ügyvezető igazgatója. A Vetőmag Szövetség és Terméktanács is aláírta már a csatlakozásról szóló dokumentumokat számos egyéb szövetség, egyesület és kamara mellett.

„A láncartozásokból eredő veszteségek mérséklésében nagyon fontos szerepet játszhatnak azok a szolgáltatók, amelyek a követelésekkel kapcsolatos kockázatok kezelésében segítik a szállítókat. Örövendetes, hogy hazánkban ez a piac is fejlődésnek indult” – nyilatkozta **Pongorné**

Csákvári Mariann a GKM helyettes államtitkára.

Az Opten rendszerében valamennyi magyar vállalkozás adatai megtalálhatók, a cég az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumtól vásárolt hivatalos adatok alapján több mint 700 ezer magyar vállalkozás valamennyi bejegyzett és törölt adatát tartja nyilván. Ezek között szerepel jelenleg 38 ezer olyan cég is, amelyekkel szemben egy vagy több jogos követelés áll fenn. Az induló adatbázis hamarosan másfélszeresére bővül és folyamatosan frissül, így minden eddiginél szélesebb adatbázissá növi ki magát. A felhasználók is fölvehetnek új adókat a listára, így maguk is hozzájárulhatnak az adatbázis tökéletesítéséhez. A rendszer ingyenes „monitoring” és „követelésfigyelő” szolgáltatást is nyújt, vagyis értesíti a felhasználót az adósainak adatváltozásáról, illetve arról, ha ügyfele adósként bekerült a követelés-adatbázisba. A csatlakozó szövetségek tagjai mindemellett 10 ezer forint erejéig ingyenesen kérhetnek le céginformációt, mérlegadatokat egy-egy cégről, illetve használhatják az adott cég hitelkeret

maximumát vagy csődesélyét megállapító programot.

A vállalkozások sokszor előbb adósnak el beszállítói felé, mint hogy elmulasszák az aktuális banki törlesztő részlet fizetését, ezért az Opten rendszere frissebb képet adhat egy vállalkozásról, mint a rosszul fizető adókat tartalmazó BAR.

A VSZT tagjai számára díjtalanul igénybe vehető Egységes On-line követelés nyilvántartó rendszer leírásának részleteit és az egyéb kedvezményes szolgáltatásokról bővebben a VSZT honlapján található információt www.vetomagtermetanacs.hu.

Illetve az Opten kft. honlapján is www.opten.hu címen.

Bármilyen – a szolgáltatásokkal kapcsolatos – kérdése esetén kérem, hívja az alábbi telefonszámok valamelyikét, vagy küldjön e-mailt az alábbi e-mail címekre!

Tóth Péter kiemelt ügyfél menedzser +36 (1) 468 30 30 +36 (20) 360 86 72 toth.peter@opten.hu	Vámos Zoltán értékesítési munkatárs +36 (70) 330 58 35 vamos.zoltan@opten.hu
--	--

Rendeletek

53/2006. (VII. 24.) FVM rendelet az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlegéből finanszírozott egységes területalapú támogatás 2006. évi igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 24/2006. (III. 31.) FVM rendelet, illetve az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlegéből finanszírozott egységes területalapú támogatásokhoz kapcsolódó 2006. évi kiegészítő nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 25/2006. (III. 31.) FVM rendelet egyes jogcímeihez kapcsolódó támogatási összegekről.

Kihirdették az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlegéből finanszírozott egységes területalapú támogatásokhoz kapcsolódó 2006. évi nemzeti kiegészítő támogatás támogatási összegeit. Az egyes szántóföldi növények termesztésére a R 39–43.§-a alapján, szántóföldi növénytermesztési támogatás jogcímen, hektáronként legfeljebb 12.765 Ft vehető igénybe. A rendelet további paragrafusai tartalmazzák a

- híztóbika-tartás,
- tejtermelés,
- anyatehéntartás,
- extenzifikációs szarvasmarha-tartás,
- anyajuhtartás,
- kedvezőtlen adottságú területeken történő anyajuhtartás,
- dohánytermesztés,
- héjas gyümölcsűek termesztése,
- energetikai célból termesztett egyes növényfajok,
- rizs termesztés

támogatására adható összegeket (Magyar Közlöny 2006/89. I.).

***

30/2006. (VIII. 3.) EüM-FVM együttes rendelet a növényekben, a növényi termékekben és a felületükön megengedhető növényvédőszer-maradék mértékéről szóló 5/2002. (II. 22.) EüM-FVM együttes rendelet módosításáról. A mintavételről készített jegyzőkönyv egy példánya és az ellenminta az ellenőrzött gazdálkodó szervezetnél marad. A megengedett határértékeket meghaladó vizsgálati eredményeket a vizsgáló növény- és talajvédelmi szolgálat közlésezi (Magyar Közlöny 2006/98.).

***

55/2006. (VII. 27.) FVM rendelet a termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhasznabérleti jog gyakorlásával összefüggő igazgatási szolgáltatási díjról. A díj mértéke 1.750 Ft kifüggesztésre kerülő ajánlatként (Magyar Közlöny 2006/92.).

***

56/2006. (VIII. 1.) FVM rendelet a

növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet módosításáról. A rendelet több pontja is módosult ill. kiegészült a tértíaru fogalmával (Magyar Közlöny 2006/ 96.).

***

187/2006. (IX. 5.) Korm. Rendelet a növényvédelmi bírság tételes mértékéről (Magyar Közlöny 2006/109.).

***

65/2006. (IX. 11.) FVM rendelet a kedvező gabonatermésből származó előnyök kihasználása érdekében az agrártermelők részére érvényesíthető állami segítség feltételeiről szóló 149/2004. (X. 1.) FVM rendelet módosításáról. A rendelet kiegészül a baromfitartókra vonatkozó (takarmányozási célú gabonafélék) támogatási lehetőségekkel (Magyar Közlöny 2006/111.).

***

67/2006. (IX. 15.) FVM rendelet az egyszerűsített területalapú támogatások és a vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot”, illetve a „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” feltételrendszerének meghatározásáról szóló 4/2004. (I. 13.) FVM rendelet módosításáról. A rendelet 5. sz. melléklete tartalmazza a 2006/2007. gazdálkodási évre vonatkozó gazdálkodási naplót, melynek egy másolatát a Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálathoz kell eljuttatni (Magyar Közlöny 2006/113.).

***

70/2006. (IX. 27.) FVM rendelet a növényfajta állami elismeréséről és a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló egyes miniszteri rendeletek jogharmonizációs célú módosításáról.

A jogszabály érinti:

A növényfajta állami elismeréséről szóló 40/2004. (IV. 7.) FVM rendeletet, amely kiegészül a szántóföldi, valamint zöldség növényfajok fajtáinak DUS-vizsgálatára vonatkozó CPVO iránymutatások és UPOV irányelvek felsorolásával.

A szántóföldi növényfajok vetőmagvainak előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 48/2004. (IV. 21.) FVM rendeletet. A változás értelmében átmeneti és az EU-n belül ki nem küszöbölhető vetőmaghiány esetén engedélyezhető a Nemzeti Fajtajegyzékben és a Közösségi Fajtajegyzékben nem szereplő, ill. a rendeletben foglaltaknak meg nem felelő vetőmag átmeneti forgalomba hozatala.

A változás szerint a minősítő intézet egyetértése esetén a kérelmet – a (6) bekezdés szerinti eset kivételével – az Európai Unió Mezőgazdasági, Kertészeti és Er-

dészeti Vetőmagok és Szaporítóanyagok Állandó Bizottságának (a továbbiakban Állandó Bizottság) továbbítja. Az engedélyről a minősítő intézet támogató előterjesztését elbírálvá az Állandó Bizottság dönt.

A minimális csírázásra vonatkozóan megállapított követelményeknek meg nem felelő I. és II. szaporítási fokú, valamint kereskedelmi vetőmag átmeneti forgalomba hozatala iránti kérelmet a minősítő intézet – egyetértése esetén – az Európa Bizottságnak továbbítja, a többi tagállam egyidejű értesítésével. A kérelem tartalmi elemeit a 217/2006/EK bizottsági rendelet határozza meg.

A zöldség szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 50/2004. (IV. 22.) FVM rendeletet. A változás értelmében átmeneti és az EU-n belül ki nem küszöbölhető zöldség vetőmaghiány esetén a 3. és 4. számú mellékletben a minimális csírázásra vonatkozóan megállapított követelményeknek meg nem felelő certifikált és standard vetőmag átmeneti forgalomba hozatala iránti kérelmet a minősítő intézethez írásban kell benyújtani. A minősítő intézet – egyetértése esetén – a kérelmet az Európa Bizottságnak továbbítja, a többi tagállam egyidejű értesítésével.

Mind szántóföldi növényfajok, mind zöldség növényfajok esetében a magyarországi kapcsolattartó pont a minősítő intézet (Magyar Közlöny 2006/117.).

PÁLYÁZATOK

Mezőgazdasági termékek belső piacra irányuló tájékoztató és promóciós programjainak támogatása

Az FVM pályázatot hirdetett az Európai Unió mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeire, valamint azok előállításmódjára vonatkozó, belső piacra irányuló tájékoztató és promóciós programok támogatására. A támogatásban részesíthető termékek, témakörök közé tartozik többek között a friss, ill. feldolgozott zöldség és gyümölcs, rostlen, magvakból származó olajok, ökológiai gazdálkodás, stb. A támogatásra a program által érintett termékpályát képviselő, az Európai Unió területén működő szakmai és szakmaközi szervezetek önállóan ill. együttesen nyújthatnak be pályázatot.

A támogatás feltételeiről, a kérelmek benyújtásának módjáról részletes információk az FVM honlapján (www.fvm.hu) található.

**Benyújtási határidő:
2006. november 30.**

Vetőmag Szövetség és TermékTanács

2006. augusztus–október

Kalászos Szekció Bizottsági ülés Lepsényben

Augusztus 1-jén Lepsényben a Mezőmag Kft.-nél ült össze a VSZT Kalászos Szekció Bizottsága. A Bizottság megállapította a 2006. évi őszi kalászos irányarat, amelyet jóváhagyásra megküldött az FVM felé. A résztvevők megállapodtak azokról a témákról, amelyeket egységesen kell kommunikálni mindenkinek:

- nem lesz sok vetőmag,
- nincsen készletfelhalmozás csávázott vetőmagból, ezért fel kell hívni a figyelmet arra, hogy időben rendelje meg a vetőmagot,
- egyes fajtákból hiány lesz,
- az árugabona visszavetésének fuzárium fertőzés miatti veszélyére fel kell hívni a figyelmet, de mindezt óvatosan kell tenni, nehogy az árugabona értékesítést megzavarja.

A nyár végén és ősszel az érdekeltek és civil szervezetek igen erőteljes kampányt indítottak a fémzárolt vetőmaghasználat promóciójára. A Magyar Vetőmagkereskedők Szövetsége a gabonatermesztők és kereskedők szervezeteivel közös állásfoglalást adott ki a témában, melyet számos fórumon hirdetett. Az állásfoglalás szövege több szaksajtóban is megjelent valamint letölthető a VSZT honlapjáról is.

Ipari növények Szekció bizottsági ülése Szegeden

2006. augusztus 2-án a kellemes nyári időjárás lehetővé tette, hogy egy tenyészkerti szemlével egybekötött Ipari növények Szekció Bizottsági ülést tartsunk Szegeden.

Dr. Pálvölgyi László bizottsági elnök meghívásának tettünk eleget, amikor a kihelyezett szekció bizottsági ülést a GK-Szegednél tartottuk meg.

A VSZT titkársága részéről Horváth Zsolt tartott beszámolót a francia Olajnövény Szaporítók Szövetségének közgyűléséről, melyet statisztikai adatokkal Pálvölgyi László SZB elnök egészített ki.

A Bizottság egyebek mellett megvitatta azokat a témákat, problémákat, amelyek megoldása elsődleges a szekció szereplői számára (pl. izoláció, zárt körzetek). Az ülést követően a bizottsági tagok kilátogattak a Gabonatermesztési Kutató Kht. Kiszombor határában található tenyészkertjébe, ahol GK-Szeged napraforgó fajtákat és a nemesítési munka egyes részleteit tekintették meg.

Változás előtt áll a Vetőmag Szövetség és TermékTanács

A Vetőmag Szövetség és TermékTanács ad hoc bizottságot állított fel, melynek fő célja a VSZT belső szerveződésének átvizsgálása, a VSZT 2007–2013-as időszakra vonatkozó stratégiájának kidolgozása volt. Az ad hoc bizottság a nyár folyamán háromszor ülésezett, melyből az első két alkalommal dr. Kárpáti László moderátor segítette a Bizottság munkáját. A Bizottság által meghatározott főbb célok a következők:

1. a VSZT szervezeti struktúrájának korszerűsítése
2. állami szervezetekkel való kapcsolatok átépítése
3. hatékony önszabályozás
4. tagok és tagcsoportok saját érdekeinek megfelelő szolgáltatások szervezése
5. piaci információs rendszer kialakítása

Az ad hoc bizottság javaslatait az elnökség elé terjeszti, majd a végső döntést a Küldöttközgyűlés hozza meg.

A VSZT delegációt fogadta Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Augusztus 23-án Gráf József fogadta a VSZT képviselőit (Ruthner Szabolcs titkárság, Takács Géza Kukorica Szekció Bizottság elnöke, IKR). Az eredetileg fél órára tervezet megbeszélésből közel másfél óra lett, mivel a miniszter úr is egyetértett a témák fontosságával.

Négy napirendi pont került megvitalásra.

Az OMMI átszervezésével kapcsolatban jeleztük, hogy a VSZT szakmai segítségét fel kívánja ajánlani annak érdekében, hogy a vetőmagágazat számára kedvező megoldás születhessen. Az ehhez fűződő szándéknyilatkozatunkat több érintett civil szervezettel közösen nyújtottuk be. A kalászos vetőmag felújítás 20–25%-ra esett vissza, amely nagymértékben veszélyezteti a minőségi árugabona előállítását. A VSZT több olyan javaslatot dolgozott ki, amely költségvetési többletkiadás nélkül ösztönözni képes a vetőmag-felhasználást. Az anyag az FVM különböző szakbizottságai előtt ismert. Kértük a probléma napirenden tartását és a probléma mielőbbi rendezését.

A VSZT részletes anyagot készített a magyar vetőmagszakma múltjáról, jelenéről az orosz piacon, valamint azokról a problémákról, amelyek megoldása nagy-

mértékben javítaná a vetőmagexport lehetőségeit. A FVM-nek már korábban eljuttatott javaslatokat szóban is ismertettük. Az összes vonatkozó írásos anyagot személyesen is átnyújtottuk Miniszter úrnak, külön kiemelve abban az orosz miniszterrel folytatandó tárgyalásokon a vetőmag szakma javaslatait. Kértük, hogy az orosz mezőgazdasági minisztert fogadó bizottságban a VSZT személyesen is részt vehessen.

A VSZT az orosz-magyar miniszteri találkozózn

A mezőgazdasági miniszter külön írásbeli meghívóban kérte, hogy a VSZT vegyen részt az orosz-magyar mezőgazdasági tárgyalásokon. A VSZT delegációjában a következők vettek részt: *Ertseyne dr. Pereg Katalin* (OMMI), *dr. Kapitány József* (Fűszerpaprika Kutató), *Marosi Gábor* (Woodstock Kft), *dr. Marton Csaba* (Martonvásár), *Ruthner Szabolcs* (VSZT titkárság), *dr. Szél Sándor* (GKI Szeged), *Takács Géza* (IKR), *dr. Takács László* (Iregszemce).

Az orosz-magyar mezőgazdasági együttműködési tárgyalások során a vetőmagágazat múltjára és jövőbeni lehetőségeire való tekintettel kiemelt szerepet kapott, és a TermékTanács szervezésében külön szekcióban folytak az ezzel kapcsolatos megbeszélések. A fajtaelismerést és a vetőmag-exportot még számos bürokratikus akadály nehezíti, melyek lebontásával nagyságrendekkel növelhető lenne a kiszállított vetőmag volumene. Az OMMI részéről Ertseyne dr. Pereg Katalin tájékoztatta az orosz delegációt azokról az intézkedésekről, melyek elengedhetetlenül szükségesek a továbblépéshez.

A tárgyalássorozatot a két miniszter által aláírt együttműködési megállapodás zárta, amelybe bekerült a vetőmagok minőségének javítását célzó közös növénynevelési programok megvalósítása, valamint a közös vetőmagtermesztés.

50 éves a Német Kukorica Szövetség, a DMK

A VSZT a DMK meghívásának eleget téve részt vett a szervezet fennállásának 50. évfordulójára szervezett ünnepség sorozaton szeptember 5–7-én. A program talán legnagyobb látványossága egy különleges fajtabemutató volt. A DMK szakemberei az 1900-as évekig visszamenően bemutatták a német kukoricatermesztés legjellemzőbb

fajtáit és hibridjeit. Elképesztő volt látni azt a fejlődést, amit a kukoricanevelés elért az elmúlt 100 év során.

A program keretében sor került az Európai Kukorica Szövetség szervezésében egy bioenergia konferenciára, ahol a résztvevők beszámoltak országukban tapasztalható helyzetről és a jövő kilátásairól. A VSZT honlapján és az újságban folyamatosan beszámol a konferencián elhangzottakról.

Megjelenés a médiákban

A VSZT folyóiratának szerkesztői feladatait Hajtun György, a Magyar Mezőgazdaság rovat szerkesztője vette át. Az új szerkesztő reményeink szerint új szintet fog hozni szaklapunkba, valamint az MMG-n keresztül is nagyobb teret kaphat az ágazati kommunikáció.

A VSZT-vel együttműködési megállapodás keretében az ATV-n látható Új Mezőgazdasági Magazin egy riportsorozatot készít a kalászos vetőmaghasználat élénkítése érdekében. Eddig már három adásban (08.13., 09.10., 10.01) kaptunk nyilatkozási lehetőséget. A korábbi adások az Interneten is megtekinthetők a www.ujmezo-gazdasagimagazin.hu címen, galéria/műsoraink elérési útvonalon a megfelelő adást kiválasztva.

A Vetőmag Szövetség és Terméktanács a Bábolnai Nemzetközi Gazdanapokon

Szeptember 14 és 17 között került megrendezésre a Bábolnai Nemzetközi Gazdanapok, melyen a Vetőmag Szövetség és Terméktanács (VSZT) kiállítóként vett részt.

A rendezvény nagyszerű lehetőséget biztosított arra, hogy az egyes cégek bemutatkozó anyagai, kínálatai eljussanak az ország különböző pontjairól érkező szakemberekhez, érdeklődőkhöz.

A VSZT a tagok által beküldött szórólapok terjesztésén kívül a saját „**Ki mit vet, úgy arat!**” – immár harmadik alkalommal, de megújult tartalommal megjelenő szórólapját is terjesztette az érdeklődőknek,

melyben a fémzárolt vetőmag használat fontosságára hívja fel a figyelmet, utalva a visszavetéssel együtt járó negatív következményekre is. A szórólappal igyekeztünk népszerűsíteni honlapunkat ill. az azon belül működő Vetőmag börzét is.

A stand látogatottsága nagyon jónak mondható. A szakemberek legfőképp a kukorica és kalászos fajták iránt mutattak érdeklődést, míg a nagyközönség – főként a kiskert tulajdonosok – elsősorban a zöldségnövény vetőmag-kínálatra volt kíváncsi.

A VSZT standján megjelentek többek között a FVM, az OMMI és természetesen tagjaink képviselői is.

Európai Vetőmag Szövetség (ESA) éves közgyűlésén

A VSZT már harmadik alkalommal vett részt az ESA éves közgyűlésén október 16-17. között. A rendezvényen több mint 500 vetőmagos szakember volt jelen 30 különböző országból. A közgyűlés egyben tisztújító ülés volt, hiszen mind az elnökségben, mind az egyes szekciókban tisztújítás, vagy váltás történt. A legnagyobb változás, hogy az elnök személyében is változás történt. Az elnökségi teendőket ellátó svéd *Sten Moberg* (SW Seed) az idén nyugdíjba vonult, ezért tovább már nem töltheti be ezt a tisztséget. Az új elnök a francia kalászos nemesítő szakember *Francois Desprez* (Florimond Desprez) lett. A konferencián szekciókban folyt a munka, ahol főként olyan örökzöld témákat vitattuk meg, mint a GM határérték felállításának konvencionális vetőmagban, a nemesítési jogok védelme, valamint az utántermesztett vetőmaghasználat kérdése. Az egyes szekciókban folyó munkáról és a kiadott állásfoglalásokról, folyamatosan beszámolunk hírlevelünkben, és a Vetőmag újság következő számában.

Európai Vetőmag Hálózat (EESNET)

Az idén hatodszor került megrendezésre a Kelet Európai Vetőmag Hálózat EESNET

konferencia. Ezúttal a Horvát Vetőmag Szövetség szervezésével Opatija (Horvátország) adott otthont a rendezvénynek október 23-24. között. A kétnapos találkozó első napja szakmai jellegű volt, melynek keretében a vetőmagszakma jeles képviselői tartottak színvonalas előadásokat az ágazat aktuális kérdéseiről.

A konferencia fő témája a növényfajta oltalom volt, de ezen kívül szóba kerültek fajta és vetőmag-minősítési, valamint a GM növények termesztésével kapcsolatos kérdések is.

A meghívott előadók által szinte az összes jelentős vetőmaggal kapcsolatos nemzetközi szervezet képviseltette magát: többek között *Ertseyné Dr. Peregi Katalin* /ISTA alelnök/, *Garlich von Essen* /ESA főtitkár/, *Bertrand Dagallier* /OECD/, *Bernard le Buanec* /ISF főtitkár/.

A második nap szabad üzletkötési lehetőséget biztosított a több tucat országból több mint 200 vetőmagos szakembernek. A rendezvény kiváló alkalom a kontinens keleti és nyugati vetőmag cégeinek kapcsolatteremtésére, valamint a még nem uniós tagországok szövetségeinek megismerésére. E mellett a konferencián való részvétel költsége töredéke, bármely egyéb hasonló nyugat-európai rendezvénynek.

Az idén végre ismételtlen gazdagnak volt mondható a hazai részvétel. Magyarországról 9 cég volt jelen: Ágoston és társa Kft, Elitmag Kft, Gabonakutató Szeged, Gránit Magyarország Kft., Kesjár Flóra Kft., Mitemag Kft., Pannon Flóra Kft., Rit-Sat Kft., Syngenta Seeds Kft.

Részben talán ennek is köszönhetően 2008-ban a VSZT kapta meg a konferencia rendezési jogát.

A konferencián elhangzott előadásokról, folyamatosan beszámolunk hírlevelünkben, és a Vetőmag újság következő számában.

VETŐMAG SZÖVETSÉG ÉS TERMÉKTANÁCS
elérhetőségei

Cím: 1054 Budapest, Szabadság tér 14. • Postacím: 1241 Budapest, Pf. 140.
Telefon: 06-1-332-5755 • Telefax: 06-1-302-6507
E-mail: vetomagt@hu.inter.net
Honlap: www.vetomagtermektanacs.hu